

SEZNAM VPRAŠALNIKOV O POKLICIH IN PREDLOGI SPREMEMB:

(1) INTERMEDIJSKE UMETNOSTI

1. Naziv poklica (do tri besede) in področje INTERMEDIJSKI PRODUCENT

Opis del (do 5 povedi)

- Zagotavlja finančna sredstva za izvedbo intermedijskega projekta ali programa preko prijave na razpise za javna sredstva ali zasebna na lokalni, regijski, nacionalni in mednarodni (evropski) ravni, iskanja koproducentov, partnerjev, donatorjev, sponzorjev itd.
- Vodi vso dokumentacijo v zvezi s prijavi na razpise (prijavno dokumentacijo, vmesna in končna poročila itd) in pripravi finančno dokumentacijo za računovodstvo
- Zagotavlja pogoje (prostorske, materialne, logistične, kadrovske itd.) za izvedbo projekta ali programa, in za nemoteno delovanje institucije.
- Koordinira izvršno produkcijo projektov ali programov.
- Vodi več-partnerske (evropske) projekte in koordinira koprodukcije z javnimi zavodi in drugimi nevladnimi organizacijami

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

- pisarna
- računalnik
- internet
- telefon

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje?

Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

- jih ni

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

- Poklic se ne pojavlja, se pa pojavljajo projekti za katere producent dela.

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

- bolezni in porodniški dopust

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

- Producent se lahko preživlja s delom za več manjših naročnikov (za izvajanje ločenih projektov) ali s delom za eno samo institucijo (navadno za izvajanje celotnega programa).
- Primeren obseg: npr. en program ali en festival ali 3 manjši projekti ali 2 večja projekta na leto (to je za prediskutirat s drugimi producenti!)

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

- ne vem

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

- ker v Sloveniji ni konkretnega študija za producenta, mislim da bi lahko prvič za mlade upoštevali delo pri npr 3 projektih (lahko študentskih), kjer se je kandidat izkazal kot dober producent (dokazilo: uspešna izvedba projekta, priporočilo naročnika ali sodelavcev pri projektih, priporočilo profesorja/mentorja...). Časovno bi morda omejevali tako: npr. 3 projekti v zadnjih 3 letih (lahko so npr projekti v času študija).

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

- Pomembnost poklica za razvoj področja se mi zdi očitna, če prebereš točko 2. Podpora v obliki plačanih prispevkov pa je za intermedijsko področje nujna, ker so sredstva, namenjena tem področju sorazmerno nizka in si umetniki in nevladne organizacije ne morejo privoščiti zaposlovanja producentov, ker bi to predstavljajo preveliko breme za proračun projekta ali programa.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

- karierna dinamika (producent je lahko bolj aktiven v določenem obdobju, npr. v času boljših splošnih finančnih pogojev v državi, spet pa manj aktiven npr v obdobju recesije, bolezni, pri starejših letih itd.). Enako kot pri vseh drugih poklicih (pri vseh je obseg dela nepredvidljiv, zelo niha zaradi notranjih in zunanjih faktorjev) menim da cenzus ne bi smel predstavljati problem za posameznika, ki v določenem obdobju

uspe več zaslužiti, saj si mora zagotoviti prihranke za slabša obdobja. Zato se mi zdi najboljša rešitev ta, da samozaposleni plačajo prispevke samo za znesek, ki presega cenzus, ne pa da izgubi pravico do plačila prispevkov.

(2) UPRIZORITVENE UMETNOSTI:

1. *Naziv poklica (do tri besede) in področje:* PEDAGOG V KULTURI /PLES
(najraje bi se osredotočila zgolj na sodobni, ustvarjalni ples, ker težko širše razmišljam, npr. da status dobi učitelj kakšne komercialne zvrsti v komercialni plesni šoli, kjer so način dela in pogoji povsem drugačni, ali pa npr. nekdo, ki ga v baletni šoli nočejo ali ne morejo zaposliti in deluje tudi v drugačnih okvirih..)

- *Opis del (do 5 povedi) Gre za kombinacijo ustvarjalnega umetniškega in pedagoškega dela.*

Delo pedagoga vključuje umetniške, vodstvene, učne, vzgojne, administrativne in tehnične naloge. Načrtuje, organizira, vodi in prenaša znanje ter analizira pedagoško delo.

Osnovni pedagoški proces, lahko nadgradi z organizacijo predstavitve (končne produkcije, javne predstavitve) ali mentorskega dela in priprave udeležencev na revije in tekmovanja . Pedagoško mentorsko delo pa vključuje ustvarjalne pristope in vodenje učencev ter koreografsko znanje. Vključuje sodelovanje z glasbeniki, oblikovalci svetlobe, scenografii, kostumografi, producenti....

Dobrodošla je izkušnja oz. izobraževanje v smeri pedagoškega dela in pričakuje se stalno strokovno spopolnjevanje na raznih delavnicah doma in v tujini.

- *Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)*
- Ustrezen vadbeni prostor (dovolj velik suh in izoliran studio (hrup, vlaga, hlad), dvorana), ki je opremljen z ustreznim plesnim podom in drugimi pripomočki (AV), prva pomoč...
- Ustrezen prostor za administrativno delo pedagoga (pisarna z računalnikom, internetom in vso potrebno opremo, dostop do strokovne literature, računovodstvo in podobne podporne storitve)
- *Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje?*

- Nagrada Ksenije Hribar (bienalna- od leta 2012 podeljena 1)
- Nagrada JSKD-ja (značke Mete Vidmar (bronasta, srebrna, zlata, častna) priznanja območnih izpostav, listina Mete Vidmar (srebrno priznanje sklada) (od leta 1969- 19 podeljenih listin), plaketa Mete Vidmar (zlato priznanje sklada) (od leta 1969- 15 podeljenih), zlati znak ter srebrna (od leta 1998-5 podeljenih) in zlata plaketa (od leta 1998 – 1 podeljena)
- pedagoške nagrade na področju izobraževanja:
http://www.mizs.gov.si/si/medijsko_sredisce/nagrade_in_priznanja/nagrade_rs_na_podrocju_solstva/ (podeljena 1 pa še to daleč od konkretne plesne pedagogike in moraš praviloma bit zaposlen...)

Nagrada za življenjsko delo v visokem šolstvu

Dr. Breda Kroflič je pri svojem znanstvenem in strokovnem delu ustvarjalno povezala pedagoško psihologijo in umetnost. Na tej osnovi je na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani razvila program Pomoč z umetnostjo na dodiplomski (pa še to ni res) in podiplomski stopnji študija.

Raziskovalno se ukvarja s psihološkimi vprašanji človekovega gibanja v povezavi z ustvarjalnostjo, učenjem, komunikacijo in umetnostno terapijo. Zanimajo jo metode in tehnike razvijanja ustvarjalnega mišljenja na vseh stopnjah izobraževalnega sistema, še posebno v predšolski dobi in na stopnji razrednega pouka. Preučuje učinke ustvarjalnega giba kot splošne vzgojno-izobraževalne metode na različne vidike otrokovega razvoja in učinke pomoči z umetnostjo na razvoj oseb s posebnimi potrebami.

Bloudkovo nagrado /za področje športa) je dobila tudi Dr. Meta Zagorc a ne za plesno pedagogiko.... Nagrada za izjemen prispevek k razvoju slovenskega športa.

Obstajajo še občinske (ki najbrž ne spadajo med nacionalne) nagrade (nimam podatkov, če so bile podeljene za plesne pedagoge) in Škerjančeva nagrada, ki je vezana na glasbeno in baletno šolstvo in seveda niso nacionalne.

Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

Verjetnost je zelo majhna ali ničelna.. za pedagoge na splošno obstaja precej manj nagrad kot za koreografe in plesalce, ker gre za dolgotrajen proces. Verjetno jo lahko dobi nekdo od naših, ki živi v tujini in ne potrebuje našega statusa....

- *Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)*

Področje plesne pedagogike ne pokriva noben določen časopis, občasno izide revija Maska, ki izhaja štirikrat letno in je tematsko obarvana, tako, da to področje redko pride v poštev (do sedaj enkrat). Enkrat do sedaj je bil tej temi namenjen prostor v reviji Dialogi. Revija JSKD-ja Mentor občasno piše o tej temi, sicer pa bolj skopo publikacije določenih festivalov, ki vzporedno izvajajo razne delavnice.. vendar to po navadi niso poglobljeni zapisi (mesto Žensk, Co Festival, Nagib..) in pa publikacija v okviru bienalne konference plesne pedagogike, ki jo organizira JSKD. Zelo redko se zgodi kašen krajši zapis v dnevnih časopisih.

Obstajajo predvsem revije s področja šolskega izobraževanja in dokler ples ni obvezen predmet v šoli, resnih objav ni za pričakovat:

- Didakta: <http://www.didakta.si/revija/>
- Pedagoška obzorja: <http://www.pedagoska-obzorja.si/revija/navodila.html>
- EDUCA: <http://www.educa-izobrazevanje.si/o-reviji-educa/>
- Sodobna pedagogika: <http://www.sodobna-pedagogika.net/en>
- Šolsko polje: <http://www.pei.si/Sifranti/StaticPage.aspx?id=89>

- *Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)?*

Delo plesnega učitelja je povezano z velikimi psihofizičnimi obremenitvami.

Zlasti pomembne pa so plesne sposobnosti. Biti mora zdrav, kar mu omogoča strokovno in odgovorno sprejemanje odločitev in učinkovito opravljanje delovnih nalog.

Plesni učitelj pri delu posreduje pozitivne moralno-etične lastnosti, stališča in vrednote, je strpen do drugače mislečih.

Pri delu je plesni učitelj izpostavljen hrupu, velikokrat vlagi in slabemu zračenju. Delo opravlja pretežno stoje, leže in v gibanju. Velikokrat mora sam prikazati določeno tehniko gibanja ali nove elemente ter z zgledom opozarja na napake pri gibanju. Plesni učitelj večinoma dela v stiku z ljudmi, v skupini in le redko sam. Delo je lahko eno ali dvo-izmensko. Največkrat delovni ritem in urnik dela nista določena in se prilagajata načrtu in programu dela. To pomeni, da plesni učitelj lahko dela dopoldan, popoldan in tudi zvečer.

Veliko stoječega in specifičnega dela z dinamičnim gibanjem lahko sčasoma okvari gibalni sistem, hrbtenico in sklepe. Poklic plesnega učitelja zahteva postopke zaščite pred negativnimi dejavniki. Mednje uvrščamo:

- preverjanje zdravstvenega stanja in stanja psihofizičnih sposobnosti
- uporabo kakovostnih in varnih delovnih sredstev
- obvezen počitek, kadar je utrujenost prevelika

poškodbe in bolezni, za katere ni bolniškega nadomestila pri samozaposlenih
porodniški dopust
premalo plačani klasi in treningi, popolnoma neplačane priprave za delo, ki pa so
bistvene za kvalitetno opravljanje pedagoškega dela
neustrezna in negotova delovna razmerja (odnosi med javnimi zavodi in plesnimi
pedagogi, neustrezni delovni prostori)

Problem aktivnega poučevanja je, da se doba, ko je pedagog sposoben aktivno poučevati
krajša kot je pri poučevanju »običajnih« teoretičnih predmetov. Fizična obremenitev je
visoka, in pedagog pri 50-ih oz. 55-ih letih ne zmore več istih obremenitev, demonstracij vaj
in plesa, kot je zmožen v mlajši dobi. Nujno potrebna je prilagoditev, sploh v času, ko se
delovna doba zvišuje.

- *Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je
realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost
glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)*

Zaposljivost oz. delovna mesta za plesnega učitelja so zelo omejena zato mora v veliko
primerih samostojni ustvarjalec na področju kulture- pedagoga v kulturi sklepati pogodbe z
raznimi zavodi (javnimi in zasebnimi) ali samostojno organizirati poučevanje, kar je izredno
težko, če nima primerne prostora za izvajanje. Realen obseg po mojem mnenju je max.
100 ur na letni ravni (sploh če pedagog ni vključen v sodelovanje z zavodom permanentno.
Trenutno ne razumem postavke »vključen v nove pedagoške projekte« ali je to mišljeno npr.
skupina učencev s katerimi se ukvarja? Smiselno je da se v pedagoške projekte vključuje
čim širše pojmovanje: mentorsko vodstvo, svetovanje, koreografiranje, razvijanje novih učnih
modelov, kulturna vzgoja, raziskave...

Pedagoško delo lahko izvaja kot rečeno v sodelovanju s kakšnim zavodom, ali kratkoročno v
okviru festivala...

Pedagoško delo na področju sodobnega plesa je zelo pomembno na vseh ravneh tako po
izobraževalni vertikali kot tudi v horizontalni smeri-od profesionalcev do ljubiteljev, do
vključevanja principov dela v šolski ali vrtčevski kurikulum. **Vključenost pa v tri pedagoške
procese na letni ravni.**

Če bi bil ustvarjalni ples obvezen predmet v osnovni šoli in bi imeli urejeno vertikalo
izobraževanja na univerzitetni ravni, bi se tudi to področje malenkost uredilo.

- *Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku
in delom, ki je javno prikazano?*

Osnova pedagoškega dela je proces, kontinuiran proces je praviloma uspešnejši. Če se to
lahko enači z delom v nastanku, ker včasih ni prave možnosti za predstavitev oz. prikaz

zaključka projekta. Sicer se glede na pričakovanja učencev praviloma organizira javne predstavitve oz. kot rečeno nastope na revijah in tekmovanjih.

- *Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?*

Praviloma je pedagoško delo nadgradnja performerske/ izvajalske izkušnje, uspešne kariere plesalke oz. plesalca, koreografa, oziroma študija te smeri. Lahko pa potreba do tega poklica zgodi že prej npr. takoj po študiju. Pogoj bi lahko bil vključenost v pedagoške procese in uspešnost pri svojem delu (dokazovanje s priznanji), vrhunskost težko pričakujemo.

- *Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?*

Poklic plesnega pedagoga je poleg koreografa-inje, plesalke-alca, kustosinje-a ključen za razvoj plesnega področja, zaradi osrednjega mesta, ki ga zavzema pri predaji in proizvodnji novih znanj, brez tega poklica si dejansko težko predstavljamo razvoj plesnega področja. Plesno izobraževanje je vedno nastajalo v živi interakciji med plesalci - učitelji in učenci. Plesalci dobivajo napotke ustno in večinoma so le-ti pospremljeni s fizično demonstracijo. Omenjeni proces se dogaja zgolj med učiteljem in učencem in velikokrat ni zapisan, včasih ni reflektiran. Posledica tega je, da nemalokdaj sodobno plesno izobraževanje velja za nek proces, ki se dogaja v krogu plesnih praktikov in je zato nedostopno, prenos znanj pa podvržen pozabi, zgublja se zavedanje o koreninah nekega vira informacij ali genealogija določene plesne prakse. Ključen je tudi zaradi uvajanja novih generacij v področje, zaradi mednarodnega povezovanja in zaradi interdisciplinarnega in medsektorskega morebitnega prehajanja informacij in znanj. Transmisija teh znanj je na en način v krogu profesionalnih plesnih ustvarjalcev in na nek drug načina v širšem družbenem kontekstu. Oba načina sta za sodobno plesno področje ključna, (specializacija in kontekstualizacija). Aktivno delovanje in razširjanje področja pedagoga omogoča dodatno soočanje teorije in prakse kar je za aktualnost kot tudi afirmacijo sodobno plesne umetnosti ključno.

- *Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?*

Izzivi poklica so tesno vezani na izzive, s katerim se srečuje plesalka-lec, in ki so vezani na starostno omejitev možnosti za aktivno poučevanje, izzivi so poleg tega vezani na iskanje ravnovesja med delovnimi in družinskim razmerjem (učenje v tujini, večerne ure...) kot tudi upad vrednosti izobraževanju nasploh.

Pedagoško delo se izvaja v obliki raziskovalnih in izobraževalnih projektov, ki so lahko delavnice ali interaktivne uprizoritve, klasi sodobno plesnih tehnik, konference, izmenjave, demonstracije učnih ur, sodelovanja z drugimi področji.

Skratka format delovanja pedagoga je pojmovan širše kot pedagoga zaposlenega v rednem formalnem izobraževanju. Zato je potrebna fleksibilnost pri upoštevanju zasnovanega, pripravljenega in izvedenega dela. Pri delu pedagoga je potrebno tudi čim bolj dosledno zapisovanje, dokumentiranje – potrebno za afirmacijo področja (mogoče tudi za dodatno sistematizacijo dela)- kar se naj tudi upošteva kot opravljeno delo.

Trenutno zahtevani pogoji in kriteriji so tudi zelo nerealno točkovani, predvsem pri zadnjem delu kot je objava člankov in izjemni dosežki pri strokovnem delu na področju predstavljanja kulture ter pri inovativnih pedagoških pristopih (kdo in kako se to predstavi in oceni?)

2. Naziv poklica (do tri besede) in področje:

Kurator v sodobnem plesu.

Opis del (do 5 povedi)

Kurator v sodobnem plesu skrbi za programski in konceptualni izbor plesnih produkcij, predavateljev, pedagogov ipd. določenega prizorišča, festivala, cikla itn. Kurator naredi koncept umetniškega dogodka/ov, izbere umetnika/-e, naredi izbor in nemalokrat tudi naroči umetniško delo, ki je narejeno prav za specifičen umetniški dogodek.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

- računalnik, dostop do pisnih, audio in video gradiv (knjižnice, arhivi...)
- pisarna oz prostori za pisarniško delo in sestanke
- materialna in finančna sredstva za potovanja, sestanke, udeležbo festivalov, razstav ipd.

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje? Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

Na področju kuratorstva ne obstaja (redna) praksa podeljevanja nacionalnih ali mednarodnih nagrad. V zadnjem času se sicer pojavljajo določene vzpodbudne mednarodne nagrade za mlade kuratorje.

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

RTV, MMC, Delo, Dnevnik, Mladina, SIOL, RŠ, Maska, tudi mednarodne-regionalne objave v Frakciji, Teoriji koja hoda in občasno v drugih publikacijah.

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)?

- Preobremenjenost in pregorevanje
- Nezmožnost koordinacije privatnega in poslovnega življenja
- Zmanjševanje sredstev na nacionalnih in mednarodnih razpisih in s tem hiperprodukcija, kjer kvantiteta zamenja kvaliteto
- Neupoštevanje obdobja po porodniškem dopustu (majhni otroci)

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki).

Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Razvoj poklica kuratorja na področju sodobnega plesa si v današnjih razmerah v Sloveniji pravzaprav sploh ne moremo predstavljati, zato bi poklic verjetno moral spadati med deficitarne poklice. Po navadi se delovanje kuratorja prepleta in dopolnjuje z drugimi poklici – od običajnih – teoretike, kritika, do umetniško ali producentskega delovanja, kuratorstva na področju gledališča ipd. Referenčnost projektov bi se lahko merila preko kritičnih odmevov in/ali stanovskih presoj (in na podlagi meritvene lestvice posameznih nagrad / medijev / publikacij / ustanov / neodvisnih prizorišč – lokalne, regionalne, nacionalne in mednarodne). Realen obseg v 5 letih bi morali biti vsaj 2 izrazito odmevni oz. relevantni kuratorski udejstvovanji.

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

Kuratorji so načeloma v funkciji izbora del (tudi delom v nastanku) za javni prikaz.

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Za mlade predlagamo dve poti. Prva vključuje asistentsko funkcijo pri etabliranih kuratorjih, in druga trije referenčni lastni projekti. Referenčnost projektov se bi lahko merila preko kritičnih odmevov in/ali stanovskih presoj (in na podlagi meritvene lestvice – lokalne, regionalne, nacionalne in mednarodne). Za prehodni čas bi bilo verjetno najbolj smiselno, da se jim za 1-3 leta pri vpisu v samozaposlene omogoči delovanje na področju brez plačila prispevkov, oz. s 100% olajšavo za npr 2 leti. Podoben sistem je že v veljavi pri ostalih s.p.-jih kjer so novoustanovljeni s.p.-ji upravičeni do 50% olajšava 1 leto, 30% olajšava 2 leto in 0% olajšave 3 leto. S tem bi omogočili vstop mladih na trg (pod istimi plačilnimi pogoji), ampak s preizkusno dobo. Če se v tem času dokažejo s projekti lahko potem zaprosijo/pridobijo za subvencijo prispevkov ali pa začnejo prispevke sami plačevati.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

Poklic kuratorja je ključen za razvoj področja, saj deluje kot povezovalni člen med umetniki, umetniškimi deli in občinstvom. Z raziskavo, izborom in postavitvijo interpretira estetske, teoretske ali konceptualne paradigme umetniških del in/ali prakse in sicer na lokalnem, regionalnem, nacionalnem ali nadnacionalnem nivoju. Pomembno lahko vpliva na razvoj umetniške prakse in/ali gledanja umetniških del.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

V Sloveniji je kuratorstvo v sodobnem plesu bolj ali manj omejeno na (mala in nestanovitna) finančna sredstva neodvisnih producentov zato je kvalitetno, kontinuirano in razvojno delo na področju takorekoč že v osnovi zamejeno.

3. Naziv poklica (do tri besede) in področje: KOREOGRAF_INJA v sodobnem plesu

Opis del (do 5 povedi): KOREOGRAF_INJA je plesna ustvarjalka zadolžena za ustvarjanja plesnih in odrskih koreografij, bodisi samostojno plesno predstavo ali v sklopu drugih zvrsti (sodelovanje pri delu na dramski predstavi, intermedijskem, glasbenem ali vizualnem delu, konferenci, simpoziju...) KOREOGRAF_INJA (so)ustvarja umetniško delo na konceptualni in/ali izvedbeni ravni.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

- Ogrevan in ustrezno opremljen studio 70-250m² višine nad 3m, brez konstrukcijskih ovir (plesna tla, luč, zvok, straniščni prostori, tuš...) – vsaj 3h/dan pri samostojnem delu oz. 6ur/dan pri projektih z več izvajalci.
- računalnik, projektor, dostop do pisnih, audio in video gradiv (knjižnice, arhivi...)
- pisarna oz prostori za pisarniško delo (lahko skupna/coworking) in sestanke (2h dnevno), dostop do tiskalnika in wi-fi
- materialna in finančna sredstva za potovanja in za delo v času med aktivnim koreografskim delom na projektih (3-6mesečno raziskavo)

(koreografsko delo je trenutno vezano izključno na producirane projekte, prežrt je pa skoraj povsem čas za študij, raziskavo, procesno delo, zaradi produkcijskih pogojev. Bilo bi nujno zagotoviti pogoje, da koreograf lahko dela tudi v vmesnem času, oz takrat, ko ni za določen projekt angažiran)

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje? Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

- Nagrada Ksenije Hribar (verjetnost je da ena koreografinja bienalno dobi nagrado)
- Nagrada Prešernovega sklada (verjetnost je bolj majhna, oz 1-2 plesni ustvarjalci v desetletju)
- Mednarodne nagrade so večinoma omejene na mlajše koreografe (npr. Prix Jardin d'Europe, Danse Elargie in podobno) in/ali na nagrade najvišjega ranga npr. Bessie Award, Zlati lev za življensko delo na področju plesa Beneškega bienala ipd.). Nekateri mednarodni gledališki festivali, (na katere včasih vključijo plesne predstave) podeljujejo nagrado najboljše predstave festivala, so pa kriteriji lahko precej raznoliki. Omejitev kriterijev na dosego teh nagrad bi bila nerealna oz. premalo verjetna, bi bilo pa verjetno smiselno da bi s tako nagrado (mislim predvsem na tisti dve za mlajše koreografe) lahko avtomatično pridobil status z možnostjo subvencioniranih prispevkov.

Naštete publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

MMC, Delo, Dnevnik, Mladina, SIOL, Maska, RŠ tudi mednarodne-regionalne objave v Frakciji, Teoriji koja hoda in občasno v publikacijah. Trend je, da se zaradi komercialne nepomembnosti najprej zmanjšuje ravno kritike s področij ustvarjanja, ki niso množično obiskane, kar pa ne pomeni, da so najmanj pomembne! Kvalitetne objave so nujne ne le zaradi refleksije/razvoja polja, ampak tudi, ker se odzive zahteva za pridobitev statusa, projektov.

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)?

- Vsekakor poškodbe pri delu, oz. bolezni in nezmožnost uveljavitve bolniškega dopusta
- Izrazito projektni ritem dela, ki je zgoščen predvsem v obdobju september-december in nezmožnost, da bi se delo razporedilo, zaradi česa prihaja do izgorelosti, , do preobremenjenosti in nezmožnosti za normalno družinsko življenje
- Zmanjševanje sredstev na nacionalnih in mednarodnih razpisih in s tem hiperprodukcija, kjer kvantiteta zamenja kvalitetoNeupoštevanje ranljivega obdobja po porodniškem dopustu

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Realen obseg za celovečerno predstavo bi bil ena koreografija v dveh letih, v primeru, da se dela eno leto na projektu (raziskava, študijsko obdobje, vaje, produkcija in postprodukcija). Trenutni pogoji so pripeljali do tega, da avtorji delajo na več projektih hkrati ali pa, da zaradi zmanjšanih sredstev ne dobijejo niti enega projekta v večih letih.

Torej, naj bi koreograf v optimalnih pogojih naredil eno celovečerno predstavo v dveh letih in/ali tri krajše (do 15min) ali dve sodelovanji pri dramskih predstavah.

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

Veliko koreografov in avtorjev v Sloveniji poleg izdelave zaključenih predstav dela tudi na razvoju lastnih praks. Tovrstno delo je precej spregledano pri upoštevanju opravljenega dela za pridobitev/podaljšanje statusa.. Praksa pomeni, da avtor kontinuirano dela sam ali znotraj določene skupine na razvoju lastnega izraza in prakse in ta proces je občasno odprt za javnost. Poleg rezultatov, ki se lahko primerjajo z rezultati »klasične« predstave, takšni procesi ustvarjajo pogoje za proizvodnjo in izmenjavo novih znanj, kar znotraj »klasičnega« dela ni možno. (To je treba nujno vpeljati v sistematizacijo poklicev koreografa in plesalca!) Avtor-ica bi naj dokazoval-a delo s prakso (ali v nastajanju) preko poročil in video-avdio in pisnega gradiva, ki ob tem nastaja. Potrebno je ločiti raziskavo prakse (štipendirati!) in raziskavo, ki vodi v produkcijo (večja začetna produkcijska sredstva).

Delo v nastajanju je sintagma iz 90ih let, ki je takrat bilo uporabljano za to, da se določeni materiali pred občinstvom preverijo in »izboljšajo« za nadaljnje delo, trenutno pa se ta sintagma uporablja v primeru, ko avtor razpolaga z nezadostnimi sredstvi, je pa zaradi ciklov in načinov financiranja prisiljen prikazati »končen proizvod«. Na ta način je »delo v nastajanju« evfemizem za nedokončano delo, ki bi moralo biti dokončano.

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?Mladi in še neveljavljeni avtorji bi lahko imeli kriterije

nekoliko drugačne, v smislu, da imajo 2 ali 3 dela v nastajanju in mogoče bi se lahko uvedle »asistence«, tako kot pri gledaliških režiserjih. Ali vsaj 1 večji projekt (npr. 45minut) in 2 manjša (npr. 20-30 minut) zaključena koreografska projekta s primernim kritičnim ali stanovskim odzivom. Sicer pa kot pri producentih: Za mlade, bi bilo verjetno najbolj smiselno, da se jim za 1-3 leta pri vpisu v

samozaposlene omogoči delovanje na področju brez plačila prispevkov, oz s 100% olajšavo za npr 2 leti (pri normalnih s.p-jih je 50% olajšava 1 leto, 30% olajšava 2 leto in 0% olajšava 3 leto): <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/racunovodstvo/oprostitev-placila-prispevkov-ob-odprtju-podjetja> . S tem bi omogočili vstop mladih na trg (pod istimi plačilnimi pogoji), ampak s preizkusno dobo. Če se v tem času dokažejo s projekti lahko potem zaprosijo/pridobijo za subvencijo prispevkov ali pa začnejo prispevke sami plačevati.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

Delo koreografinje je absolutno nujno za razvoj področja sodobnega plesa, ker je koreograf eden izmed tistih, ki podajajo okvir za določen način dela, estetske in tehnične okvirje in tudi je na nek način eden izmed nosilcev področja.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Nezadostno financiranje in posledična preobremenjenost z več projekti hkrati, kar vpliva na kvaliteto projektov. Upoštevano bi moralo biti nevidno, procesno delo. Upoštevati bi bilo treba, da lahko kvalitetno koreografiraš največ en večji projekt letno (pa še to ne vsako leto) oz. dva manjša projekta in temu primerno finančno ovrednotiti delo, ker trenutno je v najboljšem primeru (pri subvencioniranih projektih) finančno podprto kot 1-2 mesečno delo.

4. Naziv poklica (do tri besede) in področje: **PLESALEC – PLESALKA, UPRIZORITVENE UMETNOSTI** (loči naj se od poklica baletna plesalka/balerina_baletni plesalec!)

Opis del (do 5 povedi):

Sodobna plesalka, plesalec sodeluje v koreografskemu odorskemu delu, bodisi izvaja ples po koreografskih navodilih, lahko pa tudi aktivno soustvarja predstavo s svojim plesnim in osebnim materialom. Velikokrat tako sodobni ples prehaja na področje performansa. Aktivno delo na predstavi traja približno dva do tri mesece, lahko tudi več, je seveda prvenstveno fizično, ne gre pa samo za poustvajranje/interpretacijo ampak vključuje tudi kreativno delo.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

- Ogrevani, prezračeni, ustrezno opremljeni vadbeni prostori - 70-250m2 višine nad 3m, brez konstrukcijskih ovir (plesna tla, luč, zvok, straniščni prostori, tuš...)

- zdravo telo (je to materialni pogoj? Da, če dojemamo plesalčevo telo kot njegovo primarno »orodje«) – omogočiti pogoje za ohranjanje fizične kondicije skozi vse leto – prostori, subvencionirani oz. brezplačni organizirani classi

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje? Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

Nagrada Ksenije Hribar za plesalca, plesalko oz. performerja, performerko, podeljuje se bienalno, obstaja od leta 2013. Med nagrade lahko štejemo tudi možnost nagrade Prešernovega sklada – mislim, da se je v zadnjem desetletju zgodilo približno dvakrat, da so jo prejeli ustvarjalci s področja sodobnega plesa. Verjetnost in pogostost mednarodnih nagrad je dokaj majhna, predvsem zaradi zelo šibkega sodelovanja s tujino, s tujimi koreografi oz. peščica slovenskih plesnih predstav ima možnost gostovanja - občutek, da je premalo stika in posledično prepoznavnosti in uveljavljanja slovenskih plesalcev.

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

O predstavah s področja sodobnega plesa se sporadično pojavljajo kritike, najave oz. odzivi v največjih časopisih (Delo, Dnevnik, Večer, včasih tudi Mladina), na radiu (Prvi program, Ars, Radio Študent), na raznih spletnih portalih (Siol, MMCRTV, SiGledal, itd.). V zadnjih letih se opaža sicer velik upad odziva, kar je seveda posledica medijske politike, ki odloča, koliko prostora nameni določenim vsebinam.

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

Tveganja pri poklicu plesalca so precej velika, saj velikokrat prihaja do različnih poškodb. Realna slika izgleda tako: plesalec čaka, da dobi delo (povabilo za sodelovanje v predstavi). V tem času mora skrbeti za svojo fizično kondicijo. Ker je samozaposlen, mora to početi na lastne stroške (če nima doma dovolj prostora, mora najeti dvorano oz. plačati treninge) – če to primerjam recimo z zaposlenimi baletnimi plesalci v Operi, imajo oni na voljo prostor in brezplačne, vsakodnevne treninge. Kot samozaposleni si mora tudi sam kriti stroške raznih fizioterapij, saj se mora hitro regenerirati, če hoče spet delati, to pa v sklopu bolniške, ki jo lahko pridobimo šele po 30 dneh, enostavno ne gre. Včasih traja dolgo, preden plesalec dobi delo in je v tem času ven iz kondicije – ko pa dobi delo, gre na polno paro in hitro se zgodijo poškodbe. Problem je torej predvsem v nekontinuiranem, projektne delu. Tudi na dolgi rok pri starejših plesalcih opazamo veliko trajnejših poškodb; predvsem gre za obrabo sklepov (kolena, kolki, križ, itd.). Dogaja se tudi, da delamo tudi bolni oz. ne povsem zdravi, saj si zaradi vezanosti na datum premiere recimo ne moremo

privoščiti neplačanega bolniškega dopusta. Neupoštevanje obdobja po porodniškem dopustu (majhni otroci).

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Glavni vir financiranja so še vedno sredstva, namenjena uprizoritvenim umetnostim z naslova razpisov Ministrstva za kulturo, v manjšem deležu tudi z mestnih občin (največ v LJ). Trg za tovrstno dejavnost (eksperimentalne, sodobne plesne predstave) ni dovolj razvit, zato vedno znova pristanemo v odvisnosti od rezultatov razpisov MZK-ja. Seveda se projekte prijavlja tudi na razne mednarodne (v glavnem evropske) razpise, vendar je ironično to, da se dogaja tudi, da v primeru uspešne prijave na evropski razpis, kjer mora prijavitelj zagotoviti določen procent domačih sredstev, prijava propade zaradi nezadostnih sredstev s strani MZK, kar je velika škoda. Večina plesalcev tako ne more preživeti zgolj z umetniško dejavnostjo, saj v enem letu lahko soustvari povprečno eno do dve predstavi (groba ocena, ki seveda variira glede na posameznega ustvarjalca). Zato se večina plesalcev ukvarja poleg svojega poklica tudi z drugimi dejavnostmi, najpogosteje je to pedagoško delo, ki je lahko tudi redno, večinoma pa priložnostno. Glede na vedno večje drobljenje sredstev s strani MZK je tudi delo na projektih vedno slabše plačano. Od tod nemara izhaja tudi hiperprodukcija, saj ljudje težko zavrnejo ponujeno delo, četudi je slabše plačano, vendar morajo posledično več delati. Velika večina samozaposlenih plesalcev niti ne zasluži minimalne plače, saj bi morali po hitrem izračunu narediti predstavo na vsake tri mesece, kar pomeni 4 premiere na leto. To je seveda nemogoče, saj sredstev za tako kvantiteto enostavno ni dovolj. Sorazmerno glede na sredstva predlagamo, da plesalec, plesalka soustvari eno predstavo letno, to je najbolj realna slika, tudi v izogib hiperprodukciji. Še bolj smiselno pa je predlagati, da v toku petih letih pravice do prispevkov pridobi tisti, ki je v petih letih ustvaril 4 predstave, saj se zelo hitro zgodi, da prijava kakšno leto na razpisu ne uspe.

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

Plesalka, plesalec se mora ves čas izpopolnjevati in vzdrževati svojo fizično kondicijo, kar pomeni, da mora hoditi na treninge, se udeleževati raznih ustvarjalnih delavnic doma in v tujini, ter nenazadnje tudi kot gledalec spremljati sočasno produkcijo s področja uprizoritvenih umetnosti. Kar se tiče dela samega, pa: če gre pri predstavi za avtorsko delo, potrebuje ustvarjalec čas za koncipiranje projekta, čas za prijave na razpise, sledijo organizacijske in idejne priprave, kar je vse del procesa, ki se dogaja izven samega vadbene prostora. Potem sledi sam ustvarjalni proces, ki je bodisi

intenziviran v dva meseca vsakodnevnih vaj, bodisi je razvlečen na daljše obdobje, ko proces poteka v intervalih. Za ponovitve predstav so potrebne tudi obnovitvene vaje, ki pa so zelo redko tudi plačane.

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Nedvomno bi bilo potrebno skrajšati vstopno dobo – glede na priporočila stroke oz. medijske odzive naj zadostuje že dve leti udejstvovanja. Posebej je to pomembno pri plesalcih, saj lahko vstopajo na trg dela že zelo mladi (celo pred visokošolskim študijem) in se tako lahko rešuje njihov status.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

Plesalci so ključni člen na področju sodobnega plesa, ker so glavni kreativni izvajalci, pa tudi posredniki koreografove ideje.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Od plesalcev se ne more pričakovati, da bodo enako aktivni pri tridesetih in petdesetih. Ker je plesalec zelo vezan na svoje zdravje in telesne zmogljivosti, bi bilo zelo dobro, da bi bilo za plesalce na neki točki v karieri omogočena subvencionirana prekvalifikacija.

5. Dramaturg:

Selektorstvo 2 leti, vodenje ustanov 2 leti (ne pa 3, ker je 2 leti po navadi mandat teh funkcij). Problem je razlika med gledališkimi dramaturgi in plesnimi dramaturgi, slednji delo lahko opravljajo izključno na področju NVO. Upoštevati je potrebno karierno dinamike (po 20 letih dosežeš vrhunec). Znanstvena monografija bi morala biti dovolj ena v 5 letih (in samo to).

6. Kritik: referenčni medij bi moralo biti vse, kar je razpisano v razvid medijev (spletni mediji se morajo enako šteti, upoštevati, da je težko pridi do objav zaradi aktualne tendence medijev, da izriva kulturo)

7. Igralec: 10 ponovitev na leto je nemogoče za igralce na svobodi, ki ne igrajo v komercialnih teatrih. Ni postprodukcije, ponavadi premiera in 3 ponovitve.

8. Plesalka_ec: to mara biti definirano kot drug poklic kot baletna plesalka (drugačna dinamika dela, pogoji dela, narava in dolžina koreografij itd!) Kvantitativno za plesalko dovolj 3 (ali 4) novi projekti in 15 izvedenih predstav (v 5 letih)

9. Za performerko_ja tudi dovolj 3 novi projekti in 15 izvedenih predstav

10. Koreografinja: ponovno problem baletne dikcije, ločiti! Kvantitativno dovolj: 3 koreografije/svetovanja na področju giba v gl produkcijah, 15 mini koreografij (1,5-3 min), 2 avtorski predstavi
11. Pedagog: 100 pedagoških ur na letni ravni ali 1 pedagoški projekt na letni ravni. (Kaj pomeni pedagoški projekt? – delavnica ali celoletni tečaj?)
12. Kostumograf: 5 na kostumografij na UPR ali AV
13. Scenografija: 5 UPR ali AV
14. Režija: 3 režije, 2 leti um. vodenja, 2 letno selektorstvo.
15. Teatrologija:
Referenčnost ni jasno določena. Razlika monografija/knjiga: Monografija je vsaka smiselno zaokrožena razprava na neko temo objavljena v papirnati ali elektronski obliki. Knjiga mora po definiciji UNESCO-a imeti vsaj 49 strani ali več.

16. Naziv poklica (do tri besede) in področje: **Kritik/kritičarka (več poklicev, tu navajamo za področje uprizoritvenih umetnosti)**

Opis del (do 5 povedi)

Kritičarka spremlja aktualno umetniško produkcijo. Ob poznavanju (mednarodnega in zgodovinskega) konteksta umetniške zvrsti podaja strokovne ocene za različne medije (časopis, revija, radio, televizija, spletni mediji, blogi itd.). Opravlja tudi sorodne naloge, kot so pisanje spremnih besed h knjižnim izdajam s področja, pisanje strokovnih besedil, selektorstvo, članstvo v komisijah in žirijah, pedagoško/mentorsko delo (vodenje kritičkih delavnic, seminarjev, predavanja, asistence na fakulteti), priprava in vodenje strokovnih pogovorov o predstavah, sodelovanje na debatnih dogodkih (okroglih mizah, simpozijih, konferencah), sodelovanje z umetniki, uredniško delo ipd.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

Stalni delovni prostor

Računalnik

Internet

Budžet za nakup strokovne literature

Stroški prevozov, kadar gre za uprizoritve v drugih mestih, stroški nočitev v tujini (slednje je redka praksa, ker se kritikov v tujino že dolgo ne pošilja več, še manj, da bi kritiku kateri medij pokrili stroške, torej gre za volontersko dejavnost, čeprav bi bilo spremljanje mednarodne produkcije nujno)

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje?

Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

Nagrada Vladimirja Kralja (za kritiške in teatrološke dosežke), podeljuje se šele od leta 2016, bienalno (ena za dosežke preteklih dveh let, druga za življenjsko delo)

Nagrada Ksenije Hribar za kritiko na področju sodobnega plesa, podeljuje se najpogosteje bienalno, za dosežke preteklih dveh let. Obstaja od leta 2013.

Ker kritičarke praviloma delujejo v lokalnem kontekstu ni velike možnosti za mednarodne nagrade.

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

Ker gre za poklic kritik/kritičarka, torej neke vrste »podporni«, posredniški poklic med umetnostjo in najširšo javnostjo, naj bi se kritike pojavljale v vseh medijih pogosto/dnevno. Temu pa žal ni tako, saj privatizirane medijske ustanove v tej dejavnosti ne prepoznavajo nikakršne vrednosti, ker pač ne gre za vsebine, ki bi se dobro odrezale v smislu komercialne uspešnosti, ki se meri v branosti in prodajanosti, zato se prostor za kritike vztrajno in drastično zmanjšuje, tako v pogostosti objavljanja kot v številu odmerjenih znakov na kritiko. Tu bi morala kulturna politika prepoznati javni interes in temu primerno ukrepati. Predvsem upoštevati tudi razvoj in dinamiko medijske krajine in podpirati tudi nove medije, internetne strani s tovrstnimi vsebinami itd. Ustanovitev spletne platforme za objavo kritik, nujnost delovnih štipendij in drugih podpornih mehanizmov za kritike (npr. sredstva za potovanje na festival v tujino ipd.), s katerim bi jim zagotovili osnovne pogoje delovanja, saj gre za (kot je v novi uredbi tudi prepoznano) deficitaren poklic. Glede na to, da je poklic kritik po novem uvrščen med deficitarne poklice, bi mu morala kulturna politika s primerno obravnavno problema v medijski zakonodaji zagotoviti tudi osnovne pogoje delovanja.

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)?

Glede na prvenstveno prekarno naravo poklica, kjer je delavec plačan na kritiko, ga prizadane vsaka bolezen z neplačanim bolniškim stažem. Glede na delo za računalnikom bi moral biti posebej zavarovan v primeru poškodb rok, oči, hrbta. Trenutno je vsakršno plačano delo med porodniškim dopustom prekršek, ki delavko lahko stane nadomestila za nego in varstvo otroka, čeprav je narava poklica do določene mere združljiva z občasnim opravljanjem tega poklica, ki bi moral biti dovoljen do mere, da bi si denimo delavka popravila zelo nizek porodniški dohodek (ki izhaja iz pravice do plačila (nizkih) prispevkov) ali da bi ostala na tekočem z dogajanjem, kar je ključno za njeno kontinuiteto delovanja tudi po preteku porodniškega dopusta (Denimo v Avstriji je delo do določenega zneska dovoljeno tudi

med plačanim porodniškim dopustom in ni obdavčeno). Vsekakor enoletna prekinitev dejavnosti zelo in lahko celo drastično vpliva na izgubo kontaktov in naročnikov. Zagotovo povzroči izpad dela tudi po koncu porodniške, za različno dolgo obdobje, saj je potrebno povsem na novo najti naročnike in skleniti delovne dogovore, kar pomeni, da je glede na realen obseg možnosti dela, nadaljnje ohranjanje dejavnosti ogroženo.

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Poklic je očitno prekariziran, obstaja le peščica redno zaposlenih kritikov, na novo se jih ne zaposluje. Možnosti za delo je v »etabliranih«, najbolj izpostavljenih medijih zelo malo, poleg tega je delo kritika/kritičarke podcenjeno – plačilo za opravljeno delo je večini primerov neprimerno/prenizko. Mediji se večinoma ne držijo tarifnika, postavljenega in objavljenega na spletni strani DGKTS. Kritiki iščejo tudi alternativne možnosti za objavljanje, izven vzpostavljenih ali večjih medijev, kar je še v večji meri podplačano ali celo neplačano.

Kritik bi moral, da bi zaslužil približno minimalno plačo, ob zdajšnjih postavkah objaviti najmanj 2 (za trenutne konkurenčne razmere »visoko« plačane) kritike na teden, kar je praktično nemogoče. Pa ne zato, ker ne bi zmožel (čeprav je to izčrpavajoče), ampak ker stanje v medijih tega niti ne omogoča.

Glede na dane razmere, bi moralo biti za opravljanje poklica s plačilom prispevkov kot kvantitativni prag dovolj objaviti 35 kratkih kritik v 5ih letih. Predlagamo tudi, da se kot objave šteje vsakršno javno reproduciranje naših kritik (spletne strani gledališč, festivalske publikacije, gledališke programske knjižice ipd.) – glede na to, da gre za uporabljene izseke, v polovični vrednosti (torej 1/2 ocene). Na daljše kritičke ocene se lahko zanesemo še manj, ker je za njihovo objavo še manj možnosti (predvsem reviji Maska, Amfiteater, Dialogi).

Za spremne študije k leposlovnim/strokovnim publikacijam bi bil realni obseg 3 študije za pet let in 1 monografsko delo oziroma 2 uredništvi strokovne monografije (torej manj kot v trenutno veljavni uredbi), vse to, ker se z izdajanje takšnih strokovnih publikacij in monografij pri nas na področju uprizoritvenih umetnosti ukvarja le malo založb (Maska, Knjižnica MGL, Slovenski gledališki inštitut, Emanat in včasih v okviru drugih) z le malo naslovi letno in še manj domačimi izdajami.

Za selektorstvo je realen kriterij dvoletno selektorstvo referenčnega festivala, saj je mandat selektorjev posameznega festivala dvoleten. Triletno selektorstvo bi pomenilo, da je oseba k delu selektorja festivala povabljen kar dvakrat, kar je glede na število festivalov (skorajda) nemogoče (gledališka festivala: FBS in TSD;

gledališče za otroke: Zlata paličica; sodobni ples: Gibanica; lutke: lutkovni bienale).
Doda se še kriterija: A) »ali 3 sodelovanja v strokovnih komisijah ali žirijah (oziroma 3-letni mandat v strokovni komisiji, žiriji, strokovnih svetih)«; B) »ali pedagoško/izobraževalno delo: delavnica/seminar/predavanja (5 celoletnih programov v petih letih) ali 10 (krajših) delavnic (ali udeležbe na simpozijih, strokovnih srečanjih, pogovorih ali drugih javnih dogodkih)«.

Izjemnosti ne moremo definirati glede na obseg!

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

Kritik mora, da njegovo delo ohranja relevantnost in kvaliteto, poleg predstav o katerih piše, obiskovati čim več ostalih predstav doma in v tujini. Poleg tega mora imeti tudi čas za branje strokovne literature, kar bi moralo spadati v njegove »delovne naloge«.

Delo v nastanku (npr. monografija, knjiga pred izidom ipd.) je lahko ovrednoteno v višini polovične vrednosti dela, ki je že izšlo.

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Za prvi vstop v poklic bi bilo obvezno potrebno zmanjšati leta izkušenj in referenc (recimo iz 5 na 2). Delo bi se vrednotilo glede na izkazane dosežke na področju kritike ALI priporočila stanovskih kolegov in akademskih profesorjev.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

Kritika je neodtujljivi del vsakega umetniškega ustvarjanja, vsaka javna kritična refleksija pa vzpostavlja komunikacijo z izvedenim delom, avtorjem, občinstvom. Prisotnost kritične misli v javnosti pomeni nezamenljiv prispevek k demokratičnim premisam sodobne družbe. Kritika je del javnega interesa, spodbuja polemiko, neti dialog, povečuje odmevnost, postavlja vprašanja, odpira probleme. Brez kritike, ki je delo misli, ki se ustavlja ob včasih pobežljano veliki količini produkcije tudi, kadar za to nihče drug nima časa, in jo tako osmišljuje, kontekstualizira ali problematizira. Kritika je filter, brez katere lahko umetnost postane bodisi sama sebi namen, bodisi zapade v všečnost in pade na komercialne zahteve. Iz delovanja kritičarke/kritika izhajajo pomembni zapisi, ki omogočajo arhiviranje, preučevanje, teoretsko in znanstveno obdelavo obravnavanih fenomenov.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Pri zahtevani količini bi morala upoštevati realno situacijo manka medijskega prostora za te vsebine. Ker trenutni trg dela ne omogoča preživetja samo s tem poklicem, bi morala uredba samozaposlenemu na področju omogočiti, pa tudi pri vrednotenju dela upoštevati vsakršno drugo sorodno delo na področju kulture. Če država poklic kritika smatra za deficitarni poklic, naj prednostno tudi uredi zdaj zanj precej nemogoče pogoje dela.

Pomembno se nam zdi poudariti sledenje probleme, čeprav segajo širše od uredbe: Izjemna prekarnost poklica: podplačano delo, majhne možnosti za redne in ustrezne prihodke iz naslova poklica; splošna nezaželenost kritične misli v pretežnem delu medijev (trend izrivanja kritičnih vsebin iz javnih in t.i. »osrednjih« medijev). Uredba oz. država naj zato *primerno* podpre samozaposlene na področju kritike – ne le s subvencioniranjem prispevkov za socialno varnost, temveč tudi s finančno relevantno podporo (večletna delovna štipendija, višina podpore pa se določi glede na reference, izobrazbo in pretekli staž samozaposlene_ga, podpora pa je primerljiva s plačo v javnem sektorju; pri izbiri kandidatov_kinj za štipendiranje se upošteva mnenje DGKTS in relevantnih strokovnjakov, torej ne nujno in ne le strokovne komisije MK).

17. Naziv poklica (do tri besede) in področje: PRODUCENT_KA v sodobnem plesu

Opis del (do 5 povedi) PRODUCENT_KA je sodelavka pri plesnih projektih, zadolžena za cel spekter nalog in dejavnosti ki so soodvisne z drugimi (s koreografijo, izvajanjem, promocijo...), usklajuje projekt in bdi nad celotno. Delo PRODUCENTKE je zagotovitev financ in drugih pogojev za delo, skrbeti za finančno plat projekta (pogodbe, izplačilo, usklajevanje cene odkupa itd.), organizacija in vodenje produkcijskega dela umetniškega procesa, komunikacija med sodelujočimi, koordinacija, promocija in distribucija predstave, skrb za materialne pogoje in elemente predstave (kostumi, avtorske pravice...) in dokumentacijo in arhiviranje. Po potrebi prilagaja in spreminja finančni plan; skrbi za pridobljena sredstva (fund raising); izvedbo predstave /projekta in njeno nadaljnje življenje (postprodukcijo). V primeru produkcije festivala je producent tisti, ki skrbi, usklajuje in se dogovarja s tujim producentom ter ureja in snuje predstavitev predstave v njej ustreznih pogojih (prostor, tehnične zahteve, najem dodatne opreme ali materialov za izvedbo / predstavitev projekta, pravno-formalno skrb za brezhibno izvedbo (prijave avtorskih skladb na SAZA-s itd.)), skrbi za ustrezno logistično in programsko uskladitev glede na ostali program itd.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

- računalnik, projektor, dostop do pisnih, audio in video gradiv (knjižnice, arhivi...), internet
- pametni telefon
- pisarna s printerjem in skenerjem itd. oz. prostori za pisarniško delo in sestanke
- materialna in finančna sredstva za potovanja in sestanke

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje? Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

- Nagrada Ksenije Hribar je stanovska nagrada, ki jo bienalno podeljuje Društvo za sodobni ples. (verjetnost je, da ena producentka na več let (najbolj pogosto dve) dobi nagrado, saj se bienalna nagrada izmenjuje z drugimi poklici in ni podeljena vsaki dve leti.)
- Verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad na področju produkcije sodobnega plesa je bolj ali manj omejena na nagrade izbora najboljših predstave na festivalih (ponavadi gledaliških), kjer pa so kriteriji lahko zelo raznoliki. Sicer pa je verjetnost izrazito majhna.

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

MMC, Delo, Dnevnik, Mladina, SIOL, RŠ, Maska, tudi mednarodne-regionalne objave v Frakciji, Teoriji koja hoda in občasno v publikacijah. Trend je, da se zaradi komercialne nepomembnosti najprej zmanjšuje ravno kritike s področij ustvarjanja, ki niso množično obiskane, kar pa ne pomeni, da so najmanj pomembne! Kvalitetne objave so nujne ne le zaradi refleksije polja, ampak tudi, ker se odzive zahteva za pridobitev statusa, projektov.

Kljub temu, da je delo producenta za produkcijo nujna, se bolj kot o konkretni osebi omenja kvečjemu produkcijske hiše, ki producirajo sodobne plesne predstave in festivale. O kontekstu dela in opredeljevanju njegovega pomena v lokalnem okolju (Sloveniji) je v kritikah redko kaj zaslediti, kritike danes tudi zaradi malo prostora, ki jim je namenjen, izpuščajo kontekst njihovega nastanka, tako tudi kontekst produkcije. Še več, poklic producenta sodobnega plesa in drugih uprizoritvenih zvrsti pri nas nima profesionalnega zaledja oz. edukacijske zasnove. To je tudi razlog, da je večina producentov samoukov, z redkimi izjemami, ki so dejansko opravili ustrezno šolanje v tujini.

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)?

- Preobremenjenost in pregorevanje
- Nezmožnost koordinacije privatnega in poslovnega življenja
- Zmanjševanje sredstev na nacionalnih in mednarodnih razpisih in s tem hiperprodukcija, kjer kvantiteta zamenja kvaliteto
- Birokratizacija
- Visoki stroški za delovanje (potni stroški, reprezentanca ipd.)
- Neupoštevanje obdobja po porodniškem dopustu (majhni otroci)

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Možnosti za delo je manj oziroma je to zaradi pogojev dela pogosto skorajda volontersko. Zaradi nepovezanosti z privatnim sektorjem (sponzorji, donatorji ipd. niso z ničemer motivirani, da bi del presežka vložili v kulturno dejavnost, še najmanj v slabo prezentirane, abstraktne forme kot je sodobni ples v Sloveniji) je skorajda nemogoče prejeti dodatna sredstva za izvedbo predstav, razen tistih, ki jih je mogoče pridobiti iz javnih sredstev (lokalnih, nacionalnih in mednarodnih). Producent lahko opravlja poklic celostno le, če je vključen v eno izmed redkih produkcijskih hiš (Bunker, Španski Borci, Maska, PTL ipd.), sicer opravlja večina posameznikov poklic producentov kot enega v množtvu drugih poklicev (programsko vodenje, dramaturgija, koreografija ipd.). Zaradi zmanjšanja sredstev avtorji sami producirajo dela, kar ne vpliva dobro na produkcijo.

Realno bi producent izpeljal 2-4 manjše oziroma srednje velike projekte v dveh letih in maksimalno 1 večji projekt (festival) na letni ravni. Minimalno priporočamo prag: 8 manjših projektov ali 3 večje v 5 letih.

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

Na to ni mogoče odgovoriti, lahko zgolj začrtamo nekaj smernic: v kolikor je projekt majhen (finančno in tudi izvedbeno vključuje manjše število ljudi - solo ali duet) je logično produkcijsko tudi manj zahteven in obremenjujoč za producenta; medtem ko so večji projekti tudi produkcijsko izjemno zahtevni. Tako se na prvi pogled pri predstavah / končnih produkcijah ali njihovih predstavitev vidi kompleksnost samega procesa, ki odseva v 'vključevanju drugih scenskih elementov (video, scena, luč, avtorska glasba ali zvočna podoba predstave, kostumografija itd.). Izurjenemu očesu ne uidejo pomembni, četudi izjemno drobni detajli produkcije.

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Zmanjšan obseg, ki ga mora ustvarjalec dokazati; urejeno in tudi spodbudno okolje, v katerem lahko ustvarjalci pridobijo dodatna znanja (asistence, delovne ali študijske prakse, spodbujanje izmenjav in možnosti za delo/izobraževanje v tujini; šolnine za šolanje v tujini; baze podatkov in možnih razpisov, ki ponujajo prakso, delo, delavnice, itd. za bodoče ali sveže producente). Upoštevanje izobraževanj, asistenc itd. kot enakovrednega kazalca ostalim izpeljanim produkcijskih delom.

Dve poti bi bili smiselni : 1) asistentje pri (dveh) večjih produkcijah) ali 2) trije referenčni lastni projekti. Mislim, da »internship« še ne more privedi (takoj) do plačila prispevkov, se je vseeno treba preizkusiti še na terenu. Za mlade, bi bilo verjetno najbolj smiselno, da se jim za 1-3 leta pri vpisu v samozaposlene omogoči delovanje na področju brez plačila prispevkov, oz s 100% olajšavo za npr 2 leti (pri normalnih s.p-jih je 50% olajšava 1 leto, 30% olajšava 2 leto in 0% olajšava 3 leto):

<http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/racunovodstvo/oprostitev-placila-prispevkov-ob-odprtju-podjetja>

S tem bi omogočili vstop mladih na trg (pod istimi plačilnimi pogoji), ampak s preizkusno dobo. Če se v tem času dokažejo s projekti lahko potem zaprosijo/pridobijo za subvencijo prispevkov ali pa začnejo prispevke sami plačevati.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

Zaradi pomanjkanja razpoložljivih sredstev na lokalnem nivoju, je prav producent tisti, ki skrbi za pridobivanje sredstev iz drugih razpoložljivi virov, še posebej mednarodnih fundacij ali drugih oblik odkupov (festivali, platforme, gostovanja v tujini). Producent je tisti, ki organizira, temeljito pripravi in vodi proces in skrbi za končno in pravočasno izvedbo ter javno predstavitev projekta kot tudi njegovo nadaljnje življenje v domačem in tudi mednarodnem prostoru. Specializacija in predano delo v poklicu se razkriva v mreži kontaktov, zaupanju tujih producentov v producenta; poznavanje razpisov in sposobnost pridobivanja znanja kot tudi zveziranost v projektni logistiki (bodisi procesu dela ali postprodukciji in z njo povezanimi specifičnimi lastnostmi – nabava kart, nočitev, skrb za ustreznost vadbenega načrta, uskladitev tehničnega načrta (čas postavitve predstave, minimalni pogoji za izvedbo projekta), promocijo predstave tujim in domačim producentom, primerno ceno za odkup (kakšno ceno odkupa postavi je odvisno od konteksta, in tudi nadaljnih možnosti prodaje oziroma pomena predstavitve in pojavnosti projekta itd. – uskladiti je potrebno različne vidike, za kar

potrebuje znanje, izkušnje in predvsem uvidi posledice gostovanja za življenje projekta ali pomena za same ustvarjalce).

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Podhranjenost same scene privede do izčrpanje poklica (veliko projektov hkrati ali pa pomanjkanje dela, ker avtorji zaradi pomanjkanja sredstev sami financirajo umetniško delo) in nezmožnosti kvalitetnega opravljanja dela. Producent potrebuje osnovne pogoje, znotraj katerih lahko dela (količina sredstev, ki sploh omogočijo produkcijo predstave in presegajo prisilni amaterizem h kateremu se nagibamo oz. h katerem tonemo zadnja leta). S 3.000 EUR ni mogoče pričakovati nastanka relevantne produkcije, četudi gre za plesni solo! Vse pogosteje se zato dogaja, da umetniki ob majhni količini sredstev sami producirajo svoje predstave, kar navadno nima ugodnih posledic za samo umetniško delo.

18. Naziv poklica (do tri besede) in področje:

Dramaturg, dramaturginja;

Opis del (do 5 povedi):

Dramaturško delo zajema širok spekter dejavnosti, deluje lahko v različnih inštitucijah in v različnih umetniških panogah: od gledališča oziroma hibridnih scenskih praks, sodobnega plesa, opere, filma, tv- medija do inter-medialnih umetniških praks in se znajde na različnih položajih: kot praktični ali teoretski dramaturg pri procesu nastajanja umetniškega dela in njegovi teoretski utemeljitvi ter spremljevalni refleksiji, deluje lahko tudi kot umetniški vodja oziroma kot vsebinski vodja ali kurator simpozijev ali različnih estetskih formatov, festivalov itd.

V gledališču dramaturg/inja teoretično razčlenjuje in raziskuje dramska besedila in njihovo strukturo in postavlja načela ter sredstva za urejevanje dramskih besedil.

Besedilu postavi filozofski in estetski okvir ter zastavi značajske okvire posameznih likov in odnosov med njimi.

Dramsko besedilo oz. filmski/televizijski scenarij ali radijsko igro praktično prireja, popravlja, dopolnjuje ali napiše izvirna dramska besedila. V sodelovanju z režiserjem tako sooblikuje uprizoritveni koncept, ki daje predstavi podobo, značaj in ritem. S celotno ustvarjalno ekipo sodeluje v praktičnem uprizoritvenem procesu in je fizično prisoten v procesu nastajanja predstave, je pomemben soustvarjalec končne podobe uprizoritve in je odgovoren za celoten pomenski, strukturni in dramaturški lok, ki je bistveno vezan na posamezne segmente uprizoritve (besedilo, igro, gib, ritem, način strukturiranja in generiranja smisla ...). Zadolžen je za pisanje spremnih, analitičnih in drugih strokovnih besedil, ki bistveno dopolnjujejo uprizoritev z njeno teoretsko

refleksijo. Pomensko in estetsko generira usmeritev gledališke sezone, izbira in naroča besedila v skladu s konceptom.

Dramaturg (ki je povečini ženskega spola) intenzivno sodeluje tudi v pedagoških in didaktičnih dejavnostih, poučuje ali izvaja različne delavnice, vodi pogovore pred uprizoritvami ali po njih.

Dramaturgovo delo je lahko tudi raziskovalno in/ali uredniško: lahko je avtor monografij in znanstvenih ali strokovnih člankov s področja gledališke ali filmske zgodovine in teorije, uprizoritvenih praks ali zgodovine in teorije drame. Dramaturgi delajo tudi kot arhivarji in uredniki tekočih ali posebnih del, ki jih izdajajo gledališča in (specializirane) založbe. V tem delu se prekriva z delom teatrologa.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

- računalnik
- internet
- finančna sredstva za nakup strokovne literature in dostopnosti do dramskih besedil
- praktični izvedbeni uprizoritveni prostor za gledališke, plesne, igralske, konceptualne ... vaje
- prostor, ki omogoča javni prikaz ustvarjalnega dela
- pisarna

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje? Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi) Za področje dramaturgije ne obstaja nagrada, ki bi se podeljevala vsako leto.

- *Grün-Filipčičeva nagrada za dramaturgijo (bienalna, podeljuje se na Tednu slovenske drame)*
- Nagrada Vladimirja Kralja – bienalna nagrada (za življenjsko delo, in za zadnji dve sezoni: v konkurenco za to nagrado so poleg področja dramaturgije vključene tudi sorodne panoge; poleg dramaturgije se nagrado podeljuje tudi za kritiške, teatrološke, uredniške ... dosežke
- Borštnikova nagrada – (gre za možnost, ki se pojavlja izjemoma, po vsakokratni sproti presoji strokovne žirije, navadno enkrat na nekaj let in ne sodi med redne kategorije nagrad, ki bi se podeljevali vsako leto)
- Gibanica: Bienale sodobne plesne umetnosti: nagrada v kategoriji: »kritik/teoretik/dramaturg« za delovanje na področju sodobnega plesa

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

Zaradi krčenja medijskega prostora namenjenega uprizoritvenim umetnostim se naziv »dramaturg« v dnevnih medijih in sprotih kritikah pojavlja vedno redkeje. Zna se pojaviti v daljših člankih in razpravah v strokovnih in znanstvenih revijah:

- revija Maska
- revije Amfiteater, a tudi v drugih ne za gledališče usmerjenih revijah: Dialogi, Primerjalna književnost itd.
- možnost strokovnih člankov v vseh drugih medijih – dnevno, tedensko, mesečno

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)?

Zdravstveno tveganje pri dramaturškem delu, kjer je uporaba računalnika bistvena, so poškodbe rok, vratu in hrbta. Glede na mesto in vrednost stroke v družbi je velik dejavnik tveganja tudi stres, izgorelost.

Ker je delo dramaturga, samozaposlenega v kulturi, bistveno vezano na angažma v posameznih projektih, sodelovanje z ustvarjalnimi ekipami in posameznimi režiserji, koreografi ... znajo vsake prekinitve v kontinuiranem delovanju – povezane z (ne)planirano porodniško ali bolezensko odsotnostjo – ogroziti njegovo nadaljnje delo.

Deljen delovni čas in delo pri projektih izven kraja bivanja delovni dan pogosto podaljšajo nad 12 ur; to močno otežuje usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja in nalaga dodatne stroške samozaposlenim, ki so starši, posebej v obdobjih, ko dramaturg sodeluje pri projektih, ki zahtevajo navzočnost pri večernih vajah. Delo pri projektih izven kraja bivanja povečuje tudi možnost prometnih nesreč.

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Specifika dramaturškega poklica predvsem implicira sodelovanje in način sodelovanja z režiserji na področju praktične dramaturgije, teoretsko pa je odvisen od študija, spremljanja področja in možnosti objave. Izjemnost dramaturškega dela je – razen teoretskega dela – včasih težko sledljiva, saj je neločljivo povezana s celotnim delom. Kvalitetno praktično dramaturško delo lahko odlikuje preiščeno notranjo strukturo, razpoznaven koncept in notranjo misel.

Realen obseg dela: najmanj 5 dramaturgij (torej eno na leto) ali 2 avtorstvi v petih letih oziroma 2 uredništva strokovne monografije oziroma 10 strokovnih prispevkov v

referenčnih publikacijah ali 5 avtorstev priredb (dramatizacije, scenariji) ali najmanj 2 sezoni umetniškega vodenja (gledališke oz. glasbene institucije, nevladne organizacije, festivala) ali najmanj 2-letno selektorstvo referenčnega festivala (selektorstvo je vezano na 2 leti). Doda se še kriterija: A) »ali pedagoško/izobraževalno delo: celoletna delavnica/seminar/predavanja primerljivo z 1 dramaturgijo (torej 5 celoletnih programov v petih letih) ali 10 (krajših) delavnic (ali udeležbe na simpozijih, strokovnih srečanjih, pogovorih ali drugih javnih dogodkih)«; B) »ali 3 sodelovanja v strokovnih komisijah ali žirijah (oziroma 3-letni mandat v strokovni komisiji, žiriji, strokovnih svetih)«

Če imaš status, ki pokriva uprizoritvene umetnosti, potem naj se v obseg, kakovost in normirane stroške štejejo vsa opravila, ki so povezana z uprizoritvenimi umetnostmi, kot seštev ek deležev (upošteva se kombinacija različnih del).

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

Gotovo je delo možno enakovredno ovrednotiti (po-pol), ker je narava dramaturškega dela teoretična in praktična.

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Ob prvih dramaturških sodelovanj pri uprizoritvah (upoštevanje možnosti študijske asistence pri uprizoritvenem procesu) tudi možnosti izdaj, oziroma objav seminarških in diplomskih del. To lahko krepi stroko, vpogled v njene specifik e in obsežnost ter pomembnost.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela? Delo dramaturga v širšem smislu pomeni umeščanje gledališča/filma/radijskega dela v širši kontekst, reflektiranje njegove družbene vpetosti in sledenje produkciji na imenovanih področjih. Predmet dramaturgije je proces prehajanja literature ali osnovnega koncepta na oder/ekran/v eter, prav tako pa prehajanje od tam spet v družbeno stvarnost, kjer nagovarja javnost. V institucionalnem smislu pomeni vodenje oziroma usmerjanje umetniške oziroma uredniške politike, v ožjem smislu pa je dramaturško delo integrirano v proces nastajanja predstave/filma/radijskega dela in njegove teoretsko spremljevalne refleksije. Delo dramaturga bistveno vpliva na bolj kvalitetno in celostno osmišljeno umetniško delo, ki smiselno odgovarja aktualnemu družbeno-političnemu stanju in omogoča refleksijo družbenega trenutka, v katerem se nahajamo.

Kakšne so specifične težave in izzivi poklica, ki bi jih morala uredba upoštevati?

Opazen je trend zmanjševanja vrednosti oziroma neupoštevanja pomena dramaturškega dela. Ta poklic zahteva specifično znanje in sposobnosti, obenem pa široka znanja z drugih področij. Sedanja praksa prav specifik in vrednosti tega poklica ne upošteva, kar je opazno na vseh področjih njegovega delovanja. Področja uprizoritvenih umetnosti vendarle opredeljujejo jasna izhodišča in mesta posameznim strokam. Le-te omogočajo prestop v umetniško- ustvarjalno sfero.

Zaradi racionalizacije del v uprizoritvenih umetnosti in krčenju finančne podpore - tako v inštitucijah kot, predvsem, na zunaj-institucionalnem uprizoritvenem področju - je dramaturg vedno bolj eksistencialno in finančno ogrožen poklic; možnosti za njegovo angažiranje na daljših projektih za celoten čas trajanja projekta drastično upada na vsakoletni bazi. Zato so dramaturgi, samozaposleni v kulturi, za preživetje primorani opravljati tudi sorodne dejavnosti. Priča smo obratnemu učinku: obseg dela raste, dramaturško delo postaja razpršeno, udeleženo hkrati v več projektih, ki so vedno slabše plačani in onemogočajo celosten dramaturški pristop ter smiselno dramaturško utemeljitev posameznega umetniškega dela. Dramaturg kot so-ustvarjalec umetniškega dela poleg tega ne more (razen izjemoma) samostojno kandidirati na razpisih.

Uredba bi morala jasno vrednotiti tudi pedagoško in izobraževalno delo, ki ga izvaja dramaturg, saj gre ponavadi za razvijanje in negovanje dela, ki je povezano s celotnim področjem scenskih umetnosti.

19. Naziv poklica (do tri besede) in področje:

Scenarist /scenaristka. Delo scenarista/ke je pisanje scenarijev. Scenarij je temeljni načrti za vsako vizualno ustvarjanje na filmu, televiziji ali ostalih množičnih medijih / nosilcih.

Opis del (do 5 povedi)

Scenarist išče zgodbe, primerne za vizualno pripovedovanje.

Odgovoren/na je za pripravo koncepta, postavitev izvirne zgodbe, priredbe že obstoječe zgodbe ali literarnega dela (roman, pesem, gledališka igra, kratka zgodba, strip,...). Gradi pripoved s sredstvi in elementi, značilnimi za vizualne pripovedne strukture.

Le-te so slišne, vidne jezikovne, čustvene ter fizične geste, ki omogočijo filmskemu in televizijskemu režiserju (oziroma režiserju v množičnih medijih) ustvariti svojo vizijo.

Razvija in raziskuje nove možnosti vizualne pripovedne strukture.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

- Računalnik

- Internet
- Finančna sredstva za raziskavo področij, ki jih vključuje v zgodbe

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje?

Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

- Festival slovenskega filma /letno
- Evropski filmski in televizijski festivali / letno – zaenkrat nedosegljivo
- Svetovni filmski in televizijski festivali/ letno – zaenkrat nedosegljivo
- podpora produkciji znotraj dveh ali treh scenarističnih delavnic / za razvoj idej ali scenarija v celoti

Naštete publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

Zelo redko, a:

- revija EKTRAN
- Dnevno časopisje
- Revije /tedenske, mesečne, letne
- Spletni medij

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)?

- Poškodbe rok, vratu, hrbta
- Stres
- izgorelost

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Možnosti so minimalne. Na leto je le nekaj razpisov za (Filmski center, RTVSLO).

Honorarji so redki, podplačani.

Ni ne jasnih ne pravih razmerij med časom, potrebnim za dober scenarij ter produkcijo.

Ni pravih razmerij med finančnim ovrednotenjem scenarija in ostalimi fazami ustvarjanja in produkcije (brez scenarija pa ni prijave na razpis!).

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

To razmerje je potrebno ustvariti v polnosti, zdaj ga ni. Razlog: za pisanje scenarija/ev je potreben določen čas, saj vsak zgoraj omenjeni element, oziroma vsaka faza dela zahteva veliko raziskovalnega dela. Dejstvo je tudi, da »scriptwriting is rewriting«, skratka, da scenarij nastaja v različnih fazah in da so nujni večkratni premisleki, tudi v

fazi sodelovanja z režiserjem, priprav na produkcijo, oziroma ob samem snemanju (praksa se razlikuje od primera do primera).

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Več analiz ustvarjenih filmov, TV filmov, oddaj, da bi končno razjasnili, kaj je dober scenarij in pomen ter mesto dobrega scenarija v procesu ustvarjanja.

Več razpisov.

Nekaj produkcije specifično namenjene pozivu mladim scenaristom.

Razmerje pri naročilih scenarijev vsaj 1 : 2.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

Kako utemeljiti pomembnost scenarija za kvaliteten film...? Brez dobrega scenarija slednjega sploh ni.

Scenarij ključnega pomena, saj je dober scenarij kot »arhitektov arhitektonski načrt za gradnjo«; načrt torej za režijo, režiserja (preprosta ponazoritev: če manjka en element, se gradnja - recimo: most - poruši). Hkrati omogoča režiserju, da ta »arhitektonski« načrt razvije v unikatno vizijo .

Glede na znanje, izkušnje in kvalitetne filmske, oziroma sploh vizualne projekte, je jasno, da scenarij postavlja temelje: smisel ter jasno premiso zgodbe, motivacije vseh likov, ki v zgodbi nastopajo. Jasna je sporočilna vrednost, pomen zgodbe.

Omogoča jasno žanrsko vizualiziranje.

Z izbiro strukture pripovedi in žanra pa lahko omogoči režiserju postaviti in ustvariti poponoma nove vizije še tako enoličnih, že prikazanih zgodb.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Veliko je dilem:

Osnovni problem je, da profesionalnih scenaristov pri nas sploh ni: se pravi, ljudi, ki bi lahko živeli od pisanja scenarijev. Torej je možnost samozaposlitve nujna, ne bi je smeli ostro pogojevati – še najmanj s posnetimi (realiziranimi scenariji).

Scenarije piše kdorkoli. V glavnem kar režiserji.

Produkcija je omejena na razpise, producenti imajo redko vizijo, željo po vsebini, zahtevo po žanru. Povabilo k projektu za prijavo na razpis je splošno (daj, napiši kaj, da se bomo prijavili).

Ni jasnih ne pravih razmerij med časom, potrebnim za dober scenarij ter produkcijo.

Ni pravih razmerij med finančnim ovrednotenjem scenarija in ostalimi fazami ustvarjanja in produkcije (brez scenarija pa ni prijave na razpis).

Razmerje ženske scenaristke /moški scenaristi ni uravnoteženo.

S pomembnostjo scenaristike za kvaliteto »končnega izdelka« se zaenkrat zares nihče ne ukvarja.

20. Naziv poklica (do tri besede) in področje

Teatrolog, teatrologinja / uprizoritvene umetnosti

Opis del (do 5 povedi)

Strokovnjak ali strokovnjakinja, ki se ukvarja z zgodovino, estetiko, teorijo in družbeno funkcijo gledališča (vir Gledališki terminološki slovar, Sušec Michieli B. in drugi (ur.) str. 183). Obrazložitev glavne in spremljevalnih dejavnosti teatrologa: a) pisec strokovnih spisov, spremenih študij, in monografskih študij o gledališču ali performansu, b) urednik strokovnih monografij in revij s področja gledališča, c) selektor gledaliških festivalov, č) umetniški vodja gledaliških organizacij (lahko tudi kulturnih institucij, ki v svoj program zajemajo tudi gledališko dejavnost), č) organizator in izvajalec simpozijev, konferenc in okroglih miz z gledališko tematiko, d) aktiven član DGKTS (predsednik ali član izvršilnega odbora društva), e) promotor slovenskega gledališča v mednarodnem prostoru, f) prenositelj znanstvenih spoznanj s področja gledališča v gledališko prakso in kulturo, g) izvajalec pedagoških dejavnosti v gledališču ali zunaj njega z namenom izboljšanja gledališke kulture in promocije gledališča v slovenskem prostoru, in podobno.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

- Pisarniški prostori;
- računalnik;
- dostop do specialnih knjižnic s področja gledališča;
- nacionalna mediateka;
- dostopnost različnega arhivskega gradiva s področja uprizoritvenih umetnosti,
- redno obiskovanje gledaliških predstav širom Slovenije (potni stroški in vstopnice).

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje? Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

Nagrada za življensko delo Vladimirja Kralja in Priznanje Vladimirja Kralja za kritiške in teatrološke dosežke, ki ga podeljuje DGKTS vsake dve leti (vključuje pa poleg teatrologov tudi kritike in dramaturge).

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

V slovenskem prostoru sta matični reviji za teatrologe Amfiteater (dvakrat letno) in Maska (štirikrat letno). Objavljati je mogoče tudi v drugih slovenskih revijah ali časopisih, ki sicer pokrivajo kulturo in druge oblike umetniškega delovanja, a so med drugim odprti tudi za obravnavo gledališke problematike. V mednarodnem prostoru je tovrstnih kvalitetnih revij preveč, da bi jih bilo na tem mestu sploh smiselno naštevati. V slovenskem prostoru je edina specializirana založba za uprizoritvene umetnosti, pri kateri lahko teatrologi objavljajo monografska dela, Založba Maska.

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

Opravljanje poklica teatrologa prinaša vrsto bolj ali manj resnih tveganj:

- a) zaradi specifične fizične narave dela so teatrologi nagnjeni k podobnim obolenjem kot vsi pisarniški delavci (bolečine v hrbtu zaradi pretirano dolgega sedenja in podobno);
- b) zaradi neurejenosti področja in opravljanja visoko prekerne oblike dela, so teatrologi in teatrologinje nagnjene k pretiranemu obolevanju zaradi stresa, pogosta so tudi depresivna stanja.

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Obstajata dve obliki zaposlovanja teatrologov: a) zaposlovanje v okviru univerze, (na primer na AGRFT ali SLOGI) ali v kakšni kulturni instituciji, kjer izvajajo tudi program na področju gledališča; in b) samozaposlitev v kulturi. Ključen problem je, da je možnosti vključevanja teatrologov, ki so samozaposleni, v obstoječo univerzitetno mrežo in mrežo kulturnih inštitucij ter gledališč, majhna in je praviloma omejena na eno od oblik zunanjega sodelovanja, ki je lahko časovno in finančno zelo omejeno. Možnosti objavljanja strokovnih besedil s področja gledališča in performansa je v Sloveniji omejena, omejeni pa so tudi honorarji, ki jih za besedilo teatrolog sploh lahko dobi. Mednarodne znanstvene in strokovne revije celo nujno ne honorirajo objavljenih prispevkov.

Pri oceni obsega dela je potrebno smiselno upoštevati dosežke posameznega teatrologa. Zaradi narave dela ni nujno, da se v določenem obdobju posamezen teatrolog ukvarja z vsemi elementi svojega poklica. Za pet letno obdobje: ena monografija, pet člankov v referenčnih slovenskih revijah / trije članki v referenčnih tujih revijah, priprava in vodenje teatrološkega simpozija, sodelovanje v organih DGKTS / vodenje gledališke organizacije / selekcija gledališkega

festivala, trije članki v referenčnih slovenskih revijah s področja uprizoritvenih dejavnosti, urejanje referenčne revije / in podobno. Doda se kriterij: »ali 3 sodelovanja v strokovnih komisijah ali žirijah (oziroma 3-letni mandat v strokovni komisiji, žiriji, strokovnih svetih)«

Pomemben element, ki loči normalen obseg dela teatrologa in izjemen obseg je poleg samega obsega dela tudi njegova morebitna mednarodna odmevnost in uveljavljenost.

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

-

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Za prvo pridobitev statusa teatrologa bi zadoščala le tretjina kriterija potrebnega za kasnejše napredovanje.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

Poklic teatrologa omogoča temeljno spoznavno refleksijo na področju gledališča in preformansa. Prinaša nova spoznanja o delovanju gledališča v spremenjenem dinamičnem družbenem, političnem in ekonomskem kontekstu 21. stoletja. Teatrologija zagotavlja razumevanje različnih umetniških procesov v gledališču in vpliv gledališča na slovensko družbo. V tem smislu lahko teatrološko vedenje in produkcija razlag služi kulturni politiki pri doseganju njenih ciljev glede povečanja dostopnosti 'konzumiranja' uprizoritvene umetnosti.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Uredba naj upošteva prekarno naravo poklica. Prav tako naj upošteva težavnost vstopanja v poklic za mlajšo generacijo. Uredba mora v pozitivnem smislu ovrednotiti delovanje in dosežke teatrologov zunaj meja slovenskega kulturnega prostora.

(3) KNJIGA IN ZALOŽNIŠTVO:

1. Naziv poklica (do tri besede) in področje

Humanist (knjiga).

Opis del (do 5 povedi)

Pisanje humanističnih poljudnoznanstvenih (to ni znanost za laike, pač pa bolj nehermetičen tekst, po kriterijih stroke, namenjen širši publiki), esejističnih in publicističnih besedil, torej besedil, ki niso strokovne ali znanstvene narave in niso novinarske v strogem pomenu. V to "sivo cono", ki se jo pogosto spregleda, sodi velik del avtorskih medijskih besedil.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

- računalnik
- internet
- pisarna oz. delavni prostor

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje?

Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

Možnost pridobitve nagrad iz opisanega področja, kot je na primer Rožančeva nagrada.

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

Mladina, Razpotja, Sobotna priloga, Objektiv, Apokalipsa, Radio Študent, Air Beletrina, Siol.net, Časopis za kritiko znanosti (ČKZ), Revija za sodobno umetnost ŠUM...

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

Stres, depresija, nedoločen delavni čas in posledična preobremenjenost...

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Pisanje za različne medije. Razpisov na področju ni. Obseg: 4 besedila na mesec.

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

Tega razkoraka med delom v nastanku in delo, ki je javno prikazano, pri poklicu ni.

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Obseg bi moral biti polovičen glede na standard, to pomeni 10 humanističnih besedil, hkrati pa bi se lahko upoštevalo krajše časovno obdobje delovanja na področju (2 leti).

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

V zadnjih letih sta se s pojavom in razvojem spletnih medijev razvila kolumnistika in esejistika, tudi v drugih medijih. Ne gre le za postranske rubrike, pač pa za drugačen način

razmišljanja, ki skuša zmanjšati razliko med strokovnimi diskurzi in besedili, ki so namenjeni širši javnosti. To bistveno vpliva tako na stroko, njeno vključenost v aktualna dogajanja, in na medije, ki pridobijo avtorska besedila.

Kakšne so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati? Ker gre za nov poklic, ki ga v razvidu ni, je primarni cilj vpis v poklic.

2. Naziv poklica (do tri besede) in področje: lektor, gledališki lektor; knjiga (založništvo), gledališče, radio, televizija.

Opis del (do 5 povedi): Lektoriranje zapisanih in govornih besedil, kar vključuje pravopisno, slovnično, slogovno, terminološko in vsebinsko popravilje in urejanje. Jezikovno svetovanje, pogosto tudi jezikovno izobraževanje, pri tiskanih izdajah večinoma tudi korekture prelomljenih tiskovin, revij, časopisov, knjig. Gledališki in morda tudi filmski lektor jezikovno sooblikuje gledališke predstave. Lektor na radiu in TV razvije tudi specifične veščine, povezane z zakonitostmi in omejitvami medijev.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

- pisarna
- računalnik s spletno povezavo
- ustrezna programska oprema, ki je npr. pri lektoriranju za AV-medije lahko tudi plačljiva

- strokovna literatura in priročniki

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje?

Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

Za poklic lektor ne obstajajo ne domače ne tuje nagrade. Zgodil se je primer, ko je bila na Borštnikovem srečanju za neko predstavo nagrajena tudi lektorica. Posredno morda lahko štejejo nagrade izdelkov: nagrade prevodov, zlata hruška za kakovostno mladinsko književnost, založniške nagrade, nagrade Društva slovenskih filmskih in televizijskih prevajalcev. Sedanja uredba to stanje upošteva.

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi) Kritike in recenzije lektorjevega dela se v medijih pojavljajo redko ali sploh ne. Ponavadi so vključene v kritiko posameznih leposlovnih knjig, a se lektor le površno omeni, pa še to običajno samo takrat, ko delo ni bilo dobro opravljeno, kar ni vedno odgovornost lektorja (malomarnost urednika, avtorja ipd.). Žal je ta kriterij ostal tudi v preoblikovani in spremenjeni uredbi za vrednotenje kakovosti dela lektorjev.

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi) Zaradi dolgotrajnega sedenja je tveganje za zdravje podobno vsem sedečim poklicem: težave v vratnem in križnem delu hrbtenice, mrtvičenje rok zaradi dolgotrajnega dela z računalniško miško; bolezni krvožilnega sistema. Verjetno poslabšanje vida in očesne bolezni zaradi dolgotrajnega in osredotočenega strmenja v računalniški zaslon. Zaradi velikokrat kratkih in nemogočih rokov tveganje izgorelosti.

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.) **Možnosti, naročniki:**

Založbe večinoma nimajo več zaposlenih lektorjev, vse pogosteje tudi časopisne hiše in drugi mediji sodelujejo samo s samozaposlenimi lektorji. Status lektorja, samozaposlenega v kulturi, sploh za tiste, ki delujejo na področju knjige, pomeni edino možnost preživetja, saj so honorarji za lektoriranje pogosto smešno nizki in bi bilo plačevanje prispevkov težavno (odprto ostaja vprašanje, koliko lektorjem proračun dejansko plačuje prispevke). **Obseg dela:** Vsekakor je trenutno določeni obseg sprejemljiv – tudi za lektorje začetnike. Norma za lektoriranje na Generalnem sekretariatu Vlade RS je 30 strani na dan, kar je včasih zelo težko doseči; to normo pogosto upoštevajo tudi drugi naročniki, vendar je delo velikokrat časovno omejeno, čas pa določa kakovost izvirnega besedila. Lektoriranje avdiovizualnih kulturnih vsebin ali filmov (za podnaslavljanje ali sinhronizacijo) v skupnem obsegu najmanj 75 AP ali 170 ur programa. Izjemnost glede na obseg: Pogoji izjemnosti v odnosu do obsega je pri lektorjih v trenutni uredbi dobro opredeljen.

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano? Vprašanje je verjetno namenjeno predvsem drugim področjem, lektorji nanj težko odgovorimo.

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)? Za mladega lektorja je nekoliko težje pridobiti referenčne naročnike, zato bi bilo dobro, če bi komisija v večji meri upoštevala priporočila strokovnjakov kot omenjeni kriterij. Hkrati mladi lektor, ki dejavnost opravlja samo leto ali dve, težko zadosti kriteriju obsega – tu bi bilo gotovo smiselno prilagoditi in definirati pogoje za obdobje, krajše od sedanjih petih let.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela? Zaradi sprememb v založništvu se je vloga urednikov okrnila in se le redko še ukvarjajo z redakcijo besedil, zato to vlogo prevzemajo lektorji, podobno je v časopisnih hišah. Ker večina besedil danes nastaja pod časovnimi pritiski, postaja

lektorsko delo ključno za oblikovanje kakovostnih knjižnih in revijalnih izdaj, enako tudi vseh govorjenih besedil v drugih medijih. Velikokrat je nevidno in težko opredelljivo lektorjevo delo (morda je zato področje skoraj povsem neurejeno) nepogrešljivo za sprejemljivo besedilo. Kar nekaj primerov poznamo, ko knjige niso dobile nagrad, ker niso bile jezikovno urejene.

Kakšne so specifične težave in izzivi poklica, ki bi jih morala uredba upoštevati?

Lektorji, ki delujejo na področju kulture, so ob sedanjih gospodarskih razmerah in zaposlitvenih možnostih skoraj primorani v pridobitev statusa samozaposlenega v kulturi, saj se honorarji nižajo,¹ roki za opravljeno delo postajajo vse krajši, stalno zaposlene lektorje pa odpuščajo. Jezikovno pomanjkljivo besedilo ni nujno samo lektorjeva odgovornost, ker pri izdaji publikacij in knjig sodeluje več profilov – tudi zato je izkazovanje odličnosti zelo težko. Hkrati imajo lektorji faktično malo možnosti za sodelovanje pri uveljavitvi poklica, kar bi bilo dobro upoštevati pri pogojih za izkazovanje odličnosti. K dejavnostim za poklic lektor/gledališki lektor bi bilo smiselno dodati tudi dejavnost svetovanja, ker številni vodijo tudi jezikovno svetovalno in izobraževalno delo.

(4) ARHITEKTURA IN OBLIKOVANJE:

1. Naziv poklica (do tri besede) in področje

Poklic: arhitekt (arhitekt, krajinski arhitekt, arhitekt urbanist, oblikovalec notranje opreme)

Področje: arhitektura, oblikovanje

Opis del (do 5 povedi)

Arhitekturni ustvarjanje je intelektualna dejavnost, za katero je značilno delovanje v javnem interesu. Arhitekt opravlja poklic, ki je v interesu naročnika, uporabnika in javnosti, zato mora odločati svobodno. Kar je danes novo, bo jutri kulturna dediščina. Lahko naštejemo nekaj različnih polj delovanja: izdelava natečajnih projektov (javni natečajji), izdelava projektne dokumentacije (od idejne zasnove do izvedbenega projekta), arhitekturni nadzor v času realizacije projektov, raziskovanje (novo znanje in inovacije), priprava in izvedba razstav, priprava gradiva za objave v publikacijah in

¹ Neka velika založba, verjetno ne edina, honorarjev ni zvišala od uvedbe evra, torej od leta 2007, čeprav so se v tem času plače, po katerih se obračunavajo prispevki, že nekajkrat zvišale. Male založbe pa plačujejo še bolj sramotne honorarje. Mogoče bi bilo smiselno spet uvesti priporočene honorarje (pri določanju subvencij za knjižne izdaje je gotovo upoštevano tudi lektorjevo delo).

za razstave, pisanje strokovnega besedila, priprava in izvedba predavanj (poučevanje) ...

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštete v alinejah)

- pisarna (primerne velikosti in reprezentativnega videza – namestitev opreme, izdelava maket, arhivi,...)
- računalnik, programska oprema, printer, ploter, pripomočki za izdelavo maket,...
- internet
- mobilnost (prevozno sredstvo za ogled lokacij, pogosti obiske gradbišč v času realizacije,...)
- literatura, strokovne ekskurzije, izobraževanje

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje?

Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

Navajamo nagrade z dolgoletno tradicijo.

Dve nacionalni nagradi:

- Plečnikova odličja podeljuje Sklad arhitekta Jožeta Plečnika, podeli se Plečnikova nagrada in več Plečnikovih medalj, 2-3.
- Nagrada Prešernovega sklada se ne podeli arhitektom vsako leto, od leta 2005 do 2017 so bile podeljene arhitektom 4 nagrade.

Stanovske nagrade:

- Priznanja Zbornice za arhitekturo in prostor (ZAPS), Zlati svinčnik za odlično realizacijo, Zlati svinčnik s področja prostorskega načrtovanja (vsako drugo leto), Zeleni svinčnik, Platinasti svinčnik za obsežnejši opus,
- Mesec oblikovanja podeli nagrade za zasebni in javni interier leta

Mednarodna nagrada z domicilom v Sloveniji je Nagrada Piranesi (podeli se Nagrada Piranesi in več Priznanj Piranesi).

Obstaja več mednarodnih nagrad, izpostavljam nagrado Fundacije Mies van der Rohe (EU Mies Award) in nagrado European prize for Public Space. Slovenska arhitektura je dobro zastopana pri nominacijah, konkurira v družbi najboljših evropskih arhitektur, je pa zelo težko prejeti tako nagrado.

Naštete publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

Strokovne publikacije:

- AB arhitektov bilten, mednarodna revija za teorijo arhitekture
- Piranesi, srednjeevropska arhitekturna revija za kulturo prostora

- Urbani izzivi, znanstveno-strokovna periodična publikacija
- Oris, Časopis za arhitekturo i kulturo življenja

Ostale publikacije:

- Hiše, revija za nove razsežnosti bivanja
- Revija Outsider
- V dnevnem časopisju kritike arhitekture praktično ni

Pomembnejši kurirani mednarodni spletni portali:

- www.dezeen.com
- www.archdaily.com
- divisare.com

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

Specifika je v zelo dolgem času trajanja posameznih projektov od začetka, projektne faze, do konca realizacije, gradnje (med dvema in petimi leti, ali dlje). Arhitekt običajno prevzame izdelavo celotne projektne dokumentacije in pridobivanje gradbenega dovoljenja. Odvisen je od veliko zunanjih sodelavcev in upravnih postopkov, zato je tveganje visoko. Skoraj nedopustna je odsotnost v celotnem času porodniškega dopusta, tako zaradi sledenja dolgotrajnim projektom kot izgube kontaktov z naročniki.

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Obstajajo javni razpisi (v smislu javnih naročil), na katerih je edini kriterij najnižja cena. V realnosti to pomeni, da delo pridobijo ponudniki s tako nizkimi cenami, da je kvaliteta opravljenega dela slaba. Velikokrat se enako obnašajo zasebni naročniki. Posledica neurejenih razmer na trgu je velika produkcija nizke kvalitete po eni strani in majhne možnosti za nastanek kvalitetnih arhitekturnih del. Delo pridobljeno potem javnega natečaja je najboljša možna pot za nastanek kvalitetnega arhitekturnega dela. V preteklih letih je bilo zelo malo natečajev, ta izpad se v prostoru že čuti in se bo čutil še nekaj let.

Povprečnega obsega del (projektna dokumentacija in gradnja) v 5 letnem obdobju ni možno predvideti, ker so si med sabo dela po obsegu zelo različna, nekatera nastanejo v dveh letih, ostala pa potrebujejo veliko več časa.

Izjemnost dela je izražena z številom objav v publikacijah, s prisotnostjo na razstavah in objavah na pomembnih spletnih portalih. Prav tako se izjemnost meri po številu nominacij za nagrade ter številu prejetih nagrad.

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

Realizacija je krona arhitekturnega dela in jo je najlažje ovrednotiti, vendar dokončanje arhitekturnega dela ni odvisno le od arhitekta, ampak tudi od naročnika in dinamike investiranja, ki se lahko vleče celo desetletje ali dlje. Projektiranje in izgradnja velikega objekta zaznamuje dolgo obdobje. Zato je delo v nastanku prav tako relevantno, zlasti če je pridobljeno z zmago na javnem natečaju. Pri arhitekturi ne gre toliko za razmerje med delom v nastajanju in javno prikazanim delom. Gre za to, da je delo arhitekta v smislu intelektualnega in umetniškega dela v veliki meri zaključeno, ko so narisani načrti. Arhitektura pa je javno prikazana, ko je zgrajena, realizirana. Vrednotenje narisanih načrtov, »dela z mize« v uredbi nima svojega mesta, saj za načrte arhitekti ne prejmemo nagrad in jih le redko objavljamo. Predlagamo, da se vrednotenje poveri strokovnemu društvu in da ima to vrednotenje ustrezno težo.

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Mladi, ki so ravnokar končali študij težko v kratkem časovnem obdobju predstavijo dela, ker za nastanek prvih realizacij (gradnja) potrebujejo več let. Predlagamo, da se pri prvi prošnji za pridobitev plačila socialnih prispevkov upošteva študijski portfolio. Zelo pomembno je da mladi arhitekt na začetku samostojne poti lahko deluje po načelu neodvisnosti, strokovnosti in odgovornosti ter v javnem interesu.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

Arhitekt in urbanist se danes srečujeta z novimi izzivi povezanimi z novimi tehnologijami, novimi oblikami bivanja, pritiski kapitala... Na te izzive ne sme odgovoriti le tehnicistično ampak inovativno, na kulturnen način in s kvalitetnimi prostorskimi in oblikovnimi rešitvami ter s polno odgovornostjo do javnega prostora. Arhitektura ostaja v prostoru dolgo časa, za bodoče generacije, zaznamuje življenje, pušča dolgoročni odtis današnjega časa in stopnje našega kulturnega zavedanja. Z arhitekturo ima človek tako rekoč fizičen odnos, težko se izogneš grajenemu, težko ga ne opaziš, zato je razvoj in ozaveščanje o arhitekturi zelo pomembno.

Kvalitetna arhitektura ali prostor ima zelo velik vzgojni vpliv na uporabnika.
Paradoksalno malo se o arhitekturi izve v času izobraževanja.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Arhitekt, še ne davno nazaj zelo spoštovan poklic, je danes padel nizko v javni podobi.. Verjetno je to odraz splošnega negativnega odnosa do kulture. Poleg tega odnosa vidimo težave v neupoštevanju nujnosti vključenosti arhitektov pri vsakršni gradnji od adaptacije, npr. aktualne energetske prenove, do gradnje individualnih hiš...

Izziv je, da bi samozaposleni lahko bolj učinkovito prispevali k boljšemu življenju za vse. Javni interes bi moral biti v ureditvi poklica celostno vgrajen. Arhitekt je po definiciji javni inženir, umetnik in intelektualec.

2. Naziv poklica (do tri besede) in področje

Oblikovalec storitev [ang. service designer]

Oblikovanje storitev [ang. Service design]

Opis del (do 5 povedi)

Uporaba procesa in metodologije oblikovalskega mišljenja [ang. Design thinking] pri oblikovanju storitev in uporabniških izkušenj. Delo zajema pripravo in izvedbo kvalitativnih (uporabniških) raziskav, pripravo in izvedbo delavnic sooblikovanja, prototipiranje in testiranje rešitev ter implementacijo z merjenjem uspeha rešitve.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)?

- Računalnik z ustreznimi programi (Adobe CC, Microsoft Word, drugi specializirani programi)
- Dostop do interneta
- Prostor za izvajanje delavnic
- Material za prototipiranje (karton, plastika, škarje, lepila, lepilni trakovi, ...)
- Material za izvajanje delavnic (flipchart, flipchart papirji, flomastri, post-it listki, lepilni trak, ...)

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje?

V Sloveniji tovrstnih nagrad ni.

Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

Ker v Sloveniji področje oblikovanja storitev še ni razvito je težko priti do naročnikov in posledično projektov, ki bi bili izključno vezani na oblikovanje storitev.

Design Awards Core77

<http://designawards.core77.com/2016/Service-Design>

Service Design Network Awards

<http://www.service-design-award.com/en>

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

V Sloveniji tovrstnih publikacij ni, v tujini obstaja revija Touchpoint, ki izhaja vsakih 5 mesecev.

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

Predstavljam si da podobna kot pri ostalih oblikovalskih poklicih, verjetno je veliko odvisno od področja s katerim se ukvarjaš (npr. Načrtovanje uporabniških izkušenj v zdravstvu ali državah tretjega sveta predstavlja večja tveganja kot načrtovanje uporabniških izkušenj v bančništvu).

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki).

Razpisi namenjeni načrtovanju storitev in uporabniških izkušenj v Sloveniji ne obstajajo. Mogoče se je prijavljati na druge razpise, kjer lahko s procesom in metodami področja načrtujemo storitve in uporabniške izkušnje (npr. Razvoj turizma).

Pridobivanje naročnikov je zahtevno saj velika večina ne pozna procesa, metodologije in ne prepozna dodane vrednosti oblikovanja storitev. Poleg tega gre za proces in metodologijo, ki zahtevata veliko časa in denarja zato se za ta pristop odločajo predvsem večja podjetja in javne ustanove (organizacije).

Največ projektov je na nivoju kratkih izobraževalnih delavnic, redkeje pa dolgoročni projekti načrtovanja storitev in uporabniških izkušenj.

Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Oblikovalec storitev bi lahko v obdobju treh let pripravil:

- 5 - 7 dogodkov na temo oblikovanja storitev
- 5 - 10 člankov / blog zapisov na temo oblikovanja storitev
- 1 - 2 razstavi (prisotnost)

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

./

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Mladi bi morali imeti možnost uveljavljati projekte, ki so jih delali v času študija - torej tudi projekte na nivoju koncepta. Poleg tega bi lahko uveljavljali raznorazna izobraževanja iz področja. Upoštevali bi lahko tudi neformalne objave (npr. Na lastnih blog straneh).

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

Oblikovanje storitev je odgovor na storitveno ekonomijo. Od 60% - 85% BDPja vseh večjih razvitih držav prihaja iz storitev. Dobro oblikovanje storitve in izvrstne uporabniške izkušnje so tiste, ki omogočajo konkurenčno prednost in uspešnost na trgu. Proces in metodologija oblikovanja storitev pa ne ponujata le sistematiziranega načrtovanja temveč tudi spremenjen način in odnos do sodela - zaradi svoje narave - usmerjenosti v kupca, uporabnika, človeka - prinaša nove načine interdisciplinarnega sodelovanja v organizacijah.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

- V Sloveniji nimamo možnosti formalne izobrazbe na področju oblikovanja storitev - uradno ni mogoče pridobiti naziv oblikovalca storitev.
- V Sloveniji poklic še ni prepoznan in temu primerno ni delovnih mest.
- Ni prilagojenih razpisov za področje oblikovanja storitev.

(5) VIZUALNE UMETNOSTI

1. VIDEAST_KA

Naziv poklica (do tri besede) in področje

videast_ka - intermedijsko / vizualno / avdiovizualne / uprizoritvene

Opis del (do 5 povedi)

Videast_ka zasnuje in/ ali izvede avdiovizualno delo, ki se lahko prikazuje v galerijskemu prostoru, v kino dvoranah, v eksterieru ali v kontekstu drugih umetniških dogodkov (performans, instalacija, real-time internetni prenos ipd.). Videast_ka lahko s svojim avtorskim video izdelkom sodeluje tudi v intermedijskem umetniškem delu ali gledališki predstavi. Video navadno bolj poudarja svojo vizualno plat in se manj posveča zgodbi oz. je le-ta nelinearna in večpomenska, kar video dodatno razlikuje od filma.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

Materialni pogoji se od primera do primera razlikujejo lahko pa vsebujejo naslednje elemente: kamera/fotoaparati in pripomočki za snemanje (stojalo, nosila, svetila, studio za snemanje), računalnik s programi za montažo in obdelavo slike in zvoka, programi za 2D in 3D animacijo, tablice za elektronsko risanje, internet, delovni prostor za montažo monitorji, projektorji, avto za snemanje na terenu, atelje za izdelavo video instalacij ipd.

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje? Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

Ni posebne nagrade namenjene izključno temu poklicu. Za video je mogoče prejeti nagrade na vizualnem področju (nagrada OHO (ki je namenjena le mladim umetnikom do 35. leta), Prešernova nagrada) in včasih nagrade, ki so sicer namenjene filmu. V mednarodnem prostoru se videasti_ke lahko potegujejo za nagrade iz področja videa, ki jih je zelo malo in bistveno manj kot nagrad na področju filma. Tudi festivalov specifično namenjenih videu je malo. Mednarodno se načeloma lahko prejme nagrado za video tudi v okviru nagrad, ki se podeljujejo za sodobno vizualno umetnost ali eksperimentalen film. Precej pogosti pa so festivali, ki omogočajo le projekcijo, ne pa tudi nagrade. Videasti_ke, ki ustvarjajo videe za gledališke predstave in intermedijsko umetnost bi najtežje dobili_e nagrado, saj gre za še bolj specifično področje.

Naštete publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

Tveganja so možna pri snemanju, možni so padci ali bolezen zaradi dela v slabih vremenskih razmerah. Pogosta je prekomerna utrujenost, ker se pogosto snema intenzivno več dni zapored po cele dneve, še posebej v primerih ko se izposoja opremo. Pri montaži za video so pogoste težave s hrbtenico in živčevjem na zapestju zaradi večurnega (nepravilnega) sedenja. Pogosto je treba projekte zaključiti zelo hitro, kar od izvajalke_ca zahteva več tednov intenzivnega dela, sedene ob računalniku in premalo počitka povzroča bolečine v križu, v vratu in glavobole.

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Na vizualnem področju pride pogosto do težav, ker si video podajajo med vizualno in intermedijsko umetnostjo, še posebej ko gre za videe, ki so prostorsko kompleksnejši. Video ne najde pravega mesta tudi na avdiovizualnem področju, saj se od filma precej razlikuje. Zgodilo se je že, da so video zavrnil na vizualnem področju rekoč, da spada bolj k intermedijski umetnosti, kjer ga pa apriori ne naštevajo kot intermedijski poklic. Pogosti naročniki so iz uprizoritvenega področja.

V petih letih lahko videast_ka izdelava po en kvaliteten video oz set videov za največ 3 gledališke predstave ali 2 intermediska dogodka.

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

V petih letih lahko mlad_a videast_ka izdelava po en kvaliteten video oz set videov za 1 samostojno razstavo ali 3 krajša videe za skupinsko razstavo.

ali

V petih letih lahko videast_ka izdelava po en kvaliteten video oz set videov za največ 1 gledališki predstavi ali intermediski dogodek.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela? Poklic videasta_ke je pomemben ravno zaradi tega ker preči več področji ustvarjanja in se lahko tako hitro razvija, hkrati pa je potencialno zelo dostopen publiki, saj ga je mogoče videti v zelo različnih kontekstih. Poleg klasičnih predstavitev je možno tudi širjenje prek spleta in drugih medijev.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Uredba bi morala upoštevati vsa področja na kater sega poklic videast_ka, torej vizualno, avdiovizualne, uprizoritveno in intermedijsko področje

2. PERFORMER_KA

Naziv poklica (do tri besede) in področje

Performer_ka, likovna in intermedijska (poleg že navedenih: uprizoritvena in AV)

Opis del (do 5 povedi)

Poleg že navedenih podskupin v poklicu performer, k temu dodajamo še performerja_ko, v sodobnejšem smislu, ki se izraža v dogodkih kot so performans in digitalni performans (po Stevu Dixonu), le-te pa povezujemo tako z uprizoritveno umetnostjo, kot tudi z vizualno in intermedijsko umetnost. Performans se lahko izraža v zelo različnih oblikah in v zelo različnih prostorskih kontekstih. Lahko se izraža kot dogodek v galeriji, v javnem prostoru, kot enkratno ali ponovljiv dogodek, performer_ka lahko v performansu uporablja sodobno tehnologijo itd.

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

Performans je lahko tudi enkraten dogodek ali delo v nastajanju, izvedba je lahko odvisna od vpletenih opazovalcev_k / obiskovalcev_k. Ker se lahko performans nanaša na nek določen aktualen dogodek performans ni vedno mogoče načrtovati in ponavljati v predvidljivem številu. Nekaterih performansov tudi ni mogoče ponavljati.

15 novih vlog v 5 letih je definitivno perevisoka številka, ponovljivost pa v nekaterih primerih ni aplikativna.

3. Naziv poklica (do tri besede) in področje

vizualna umetnost: kustosinja, kritičarka

Opis del (do 5 povedi)

Pisanje Zasnova in skice razstav

Producentstvo

Postavitev razstav

Urejanje publikacij

Vodenje galerije

Vodenje kolektiva

Pr

Vodenje prodaje

Predavateljska dejavnost - univerza

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

- Internet
- Pisarna
- Avtomobil
- Pametni telefon

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje? Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

- Nagrada Izidorja Cankarja. V času obstoja nagrade je bila enkrat podeljena za raziskavo na področju sodobne umetnosti in sicer Barbari Borčič
- Stanovska nagrada društva likovnih kritikov – obstaja 2 leti, ni finančne narave
-

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

Delo, Dnevnik, Mladina, Likovne besede, Večer, ...

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

Porodniški dopust pomeni po izteku še leto dni dela da se obnovi mreža, ki je bila izgubljena. Kakršnakoli bolezen pomeni takojšnji izostanek financ in nezmožnost preživetja delavke in njenega otroka. Kronično vnetje ramenskih in vratnih mišic zaradi pretiranega dela na računalniku. Redni 7 dnevni delovni tedni. Izčrpanost, izgorelost.

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

3 kvalitetne razstave

ali

7 kvalitetnih časopisnih kritik

ali

3 kvalitetne revialne objave

ali

1 knjiga

ali

3 kvalitetni projekti

Ali

Mešanica tega

Kustos je tako raznolik poklic, da je obseg težko spraviti v številke

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

40% : 100%

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

1 dobra razstava

3 dobre kritike

1 kvalitetna revialna objava

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

Neodvisni kustos je danes ena najpomembnejših figur v svetu umetnosti, ki je na eni strani odgovoren in deluje kot ključna podpora nastajajočemu projektu, na drugi pa

skrbi za distribucijo in komunikacijo dela z občinstvom, hkrati pa tudi dokumentacijo, historizacijo, promocijo, prodajo, produkcijo ipd. vizualne umetnosti.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Predvsem je uredba nesmiselna pri spodbujanju višanja lastnega dohodka in ni jasno ali se dodeljuje kot socialni korektiv ali nagrada za vrhunskost? Nujno se mi zdi, da se podaljšuje na obdobje 5 let in da se do najmanjše možne mere zmanjša birokratizacija. Smotrno bi bilo, da bi ministratvo uvedlo bolniški stalež in izpolnilo obljube, da nas bo izenačilo z zaposlenimi v javnih zavodih tudi na drugih področjih. In ne razumem zakaj ne bi krilo 100% odstotkov zavarovanj in socialnih prispevkov tako kot to dela z ljudmi zaposlenimi v javni upravi. Če v javni upravi napreduješ bi ti morali potemtakem, ko presežeš določen plačilni razred odvzeti vse prispevke, že prej pa ti plačevati le 60% le teh? Je to izenačeno?

4. Naziv poklica (do tri besede) in področje: **KURATOR IN KRITIČARKA/RECENZENTKA, vizualna umetnost,**

Opis del (do 5 povedi): **raziskovanje določene teme ali področja, kuriranje razstav, koordinacija in organizacija razstav, komunikacija z avtorji, pisanje kritik/recenzij, strokovnih tekstov, vodenje in moderiranje pogovorov, itd**

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

- **računalnik**
- **internet**
- **dostop do kulturnih institucij in njihovih razstavnih prostorov in arhivov**
- **dostop do literature**

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje?

Za ta poklic ne obstajajo nacionalne nagrade. Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi) **Mednarodne nagrade so običajno pogojene z vključitvijo v mednarodna strokovna združenja, kamor pa se je težko prebiti, če deluješ predvsem v lokalnem okolju.**

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi) **Ne vem za njih. Kuratorja ali kuratorke razstave se običajno (če se ga/jo) navaja ali omeni v medijskih kritikah o razstavah, redko se loteva analize njegovega/njenega dela. Odzive na recenzije/kritike običajno ni, razen v obliki komentarjev pod objavami, ki pa običajno ne prihajajo s strani stroke.**

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi) **Stres in izgorelost zaradi preobremenitev ali prekomernega dela; izguba kontaktov, če zaradi različnih razlogov, ne ostajaš v stiku s sceno.**

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). **Mednarodni razpisi, pogosto mora kustos, ki ni redno zaposlen v nobeni instituciji sam ponujati razstave, za katere pa ni nujno, da jih bodo sprejeli. Razpis MZK-ja za delovne štipendije bi moral vključevati tudi kustose in kritike kot poseben tip ustvarjalcev na področju npr. vizualne umetnosti, poleg tega da so štipendije namenjene tudi umetnikom. Tovrstna delovna štipendija, bi služila temeljiti raziskavi in pripravi projekta vezanega na določeno temo ali področje, za kar pri koncipiranju (razstavnih ali strokovno literarnih) projektov običajno primanjkuje časa. Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.). **3-4 kvalitetno izvedeni kuratorski projekti v enem letu ali knjiga ali 10 – 15 objav, od katerih ima vsaka od njih cca 5.000 znakov.****

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano? **Idealno 70 : 30, realno pa vsaj 60 : 40; pogosto je priprava na realizacijo projekta dolgotrajnejša od končnega prikaza.**

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)? **Pogoji, ki so do sedaj veljali za pridobitev te pravice, so sprejemljivi, s tem da bi se črtala pomembnost nagrad, ki jih ni. Nadomestila bi jih lahko npr. priporočila stroke.**

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela? **Zaradi širjenja, raziskovanja in refleksije posameznih področij sodobne umetnosti.**

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati? **Poenoten cenik in ovrednotenje dela, ki bi moral veljati tako za javne institucije kot neprofitne organizacije, ki se financirajo iz javnih in občinskih sredstev. Posebno neodvisni kustosi in kritiki so za svoje delo pogosto podplačani.**

5. Naziv poklica (do tri besede) in področje

Fotograf

Opis del (do 5 povedi)

Lastno ustvarjanje in razstavljanje:

- snovanje projektov, raziskava + utemeljitev (Artist's statement),
- izpeljava oz. nastanek fotografij kar izvedbeno pomeni:

osvajati lokacijo (npr. reportaža o življenju v begunskem domu kjerkoli na svetu, pomeni pridobivanje zaupanja akterjev reportaže, preživljanje časa, večkratno obiskovanje) ali

priprava scenografij v studiu oz. iskanje lokacij, delo z modeli, koordinacija in tehnična organizacija fotografiranj (zelo podobno kot pri filmu) ter

- prijavljanje na razpise, pridobivanje sponzorjev, iskanje galerijskega prostora,
- snovanje ter izpeljava postavitve, obveščanje medijev in zainteresirane javnosti)...

Poustvarjanje:

profesionalna izvedba, vsebuje zgoraj naštetih izvedbene elemente + obdelovanje fotografij v digitalnem mediju + delo z oblikovalci in naročniki + računovodstvo.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

- *fotografska oprema (več fotoaparatorov glede na namembnost + pripadajoči objektiv, studijska osvetlitev, stativi, studijska ozadja....)*
- *visoko zmogljiv računalnik z vrhunskim, skalibriranim monitorjem*
- *zmogljiv internet (gre predvsem za UP-load, ko pošiljaš svoje materiale)*
- *studio (kopalnica + ogrevanje zaradi modelov)*
- *temnica (povečevalec + oprema za mokri del) in skener ter profesionalni printer (lasten ali pa najemanje storitev)*
- *pisarna*
- *prevozno sredstvo zase, opremo, rekvizite, prevoz del za razstavo...*

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje? Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

*Obstaja **Slovenia Press Photo** kar je vezano na poklic reporterjev.*

Za fotografsko umetniško ustvarjanje in poustvarjanje NE obstaja nobena.

Torej Prešernova, vendar je v samostojni Sloveniji ni prejel še noben fotograf.

Mednarodna priznanja so občasna in nenapovedljiva v demokratičnem mediju kot je fotografija.

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

Revija Fotografija. Izhaja 2x letno kot dvojna številka.

Za avtorsko fotografijo ni možnosti plačljivih objav.

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

Fotografija je vseprisotna, torej tveganja obstajajo.

Pri fotografiji je zaradi narave medija izguba naročnikov in kontaktov tako rekoč takojšnja.

Obraba hrbtenice zaradi konstantnega prenašanja opreme ter prisilnih drž med fotografiranjem in pri delu z računalnikom.

Izjemno naporna za oči (kompjuter / temnica).

V klasični obliki uporablja kancerogeno kemijo.

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

- Medij je izjemno drag že zaradi drage opreme. Zaradi dragih materialov je enako s prezentacijo v obliki razstav ali tiskanih publikacij.

- Razpisi so zgolj znotraj vizualnega področja razpisa MZK in MOL..

- V digitalni dobi smo (bojda) fotografi vsi, zato so honorarji za naročeno delo mizerni ter prepuščeni regulaciji brez zapovedane minimalne cene in kvalitete. Pravih naročnikov je izjemno malo.

- Dvomim, da ima obseg karkoli opraviti z izjemnostjo. Mnogokrat ravno obratno. To je prvi pomislek.

- Mlajši avtorji hočejo več razstavljati kot starejši, kar je logika iskanja (lastnega) prostora. Ker kuratorji in galeristi ne zmorejo plasirati produkcije v tujino, se renomiranim avtorjem (kontra logiki) prostor možnosti razstavljanja zoži, saj ne moreš iti retrogardno nazaj v manj renomirane prostore. Čakalne dobe se premaknejo v leta.

Predlagam: 1 končana in pol začete fotografske serije na obdobje podaljšanja statusa.

1 samostojna ali 3 selekcionirane razstave (fotografi smo redkeje zajeti v selekcionirane razstave).

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

Snovanje traja vedno dlje kot sama postavitve razstave.

Nekatere raziskave, ki so potrebne za snovanje razstave lahko trajajo več let. Z avtorjeve strani je vedno najpomembnejše delo v nastajanju. Enako bi moralo biti tudi s strani zainteresirane javnosti. Kuratorji, bi morali pogosteje zahajati v ateljeje ter z umetniki premljavati zadeve med nastajanjem. To je živ proces in „sedanji“ trenutek. Prakse in teorije.

Razstava je končano delo. Še najbolj je odvisna od produkcijskih zmožnosti. V Sloveniji imamo izjemno malo producentov na fotografskem področju. Fotografija pa je v tem segmentu izjemno zahtevna. Ko je to vprašanje rešeno, se razstava lahko zgodi v relativno kratkem času.

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Mladi, ki končajo izobraževanje v področju umetnosti morajo biti deležni

- umestitve na pregledne razstave.

Torej aktivno razstavljanje v času študija. Vsaj 4 študentske ali druge razstave.

Poleg tega imajo:

- priporočila profesorjev, mentorjev, galeristov itd,

- ovrednotenje dela v obliki kustosovega teksta ob predstavitvi (kritike v medijih žal NE obstajajo več oz. so izjema).

Umetniki, ki nimajo formalne izobrazbe,

- so samostojno razstavljali (3)

- na morda tudi neformalnih prizoriščih (Rog, Metelkova, Pekarna, Tobačna...) ali

- formalnih mladinskih kulturnih centrih po Sloveniji.

- Enakovredno bi morale biti obravnavane tudi gverilske postavitve

(fotodokumentacija)

Poleg tega pridobijo

- 2 priporočili relevantnih strokovnjakov na področju (kolegov fotografov, galeristov, urednikov)

Do profesorjev, mentorjev in kritikov ponavadi nimajo dostopa.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

Področje razvijajo posamezniki, ki vršijo ta poklic. Tako v obliki formalnega ter neformalnega šolanja podmladka, kot nadaljnjih sodelovanj (izmenjave znanj, informacij, razvijanje politik poklica, itd.). Zaključeno delo je posledica vsega tega.

Pri nas institucije nimajo z razvojem področja nič.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Manjša prisotnost glede na nerazvitost področja s strani galerij, kustosov. Le ti ne uspejo umeščati fotografov v evropske preglede, predstavitve Slovenije na bienalih, art sejmih itd.

Vsekakor je treba ozavestiti stroške nastanka fotografskega dela.

Vpogled v cene materialov (filmov, razvijanja negativov in pozitivov) ter izvedbe končnih printov in opreme za razstavo (okvirjanje, kaširanje...). Tu mora pomagati avtor z bogatimi razstavljalnimi izkušnjami. Temu primerno sofinanciranje projektov s strani MZK in MOL.

Namesto pozitivne stimulacije smo priča zgolj zaostrovanju pogojev za pridobitev / ohranitev statusa ter rinjenje v prekarnost in socialno ogroženost.

Neumestno je, da za avtorje, ki so recimo 10 let presegali cenzuse (glede obsega in kakovosti dela), ni nikakršnega napredovanja (višji pokojninski razred, glede na to, da nagrad ni). Tako pademo skozi sistemsko sito in nikomur nič ... Tukaj smo še vedno v socializmu ali pa sistemsko dejansko zaničujemo lastne ustvarjalce.

Na vrhu vsega pa je odsotnost trga nakupa avtorske fotografije kot posledica davčne politike glede nakupa ali sponzoriranja avtorskega dela / projekta v kulturi.

6. Naziv poklica (do tri besede) in področje: Fotografi uprizoritvenih umetnosti.
Gledališka fotografija

Opis del (do 5 povedi) Avtorsko delo promocijskih fotografij za dogodke. Fotodokumentacija dogodkov. Fotografije za arhive gledališč in drugih kulturnih institucij.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

Internet

Fotografska oprema-lastna
Računalnik
Pisarna
Različni prostori za fotografiranje –studio in drugi razni prostori
Programska oprema
Prevoz (neprestano skakanje na različna prizorišča)

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje?

Nobene

Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

Redka, saj je poklic gledaliških fotografov in fotografov uprizoritvenih umetnosti, deficitaren. Mednarodne nagrade zelo redke.

Naštete publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

Različna časopisja-Mladina(enkrat tedensko) Delo, Dnevnik ob kritiki gledališke predstave, razne internetne platforme (Sigledal, ...)

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

Poškodbe pri delu lahko nastanejo, težave s hrbtenico, posledično z delavno roko. Izguba naročnikov med porodniško. In tudi po njej.

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Razpisov zelo malo. Kar imaš naročnikov. Sredstva so pridobljena zgolj z delom. Realen obseg je kakšna objava v knjižnji publikaciji. Večinoma v publikacijah gledališča in njihovih materialih, kot so gledališki listi...Razstave 1 letno, skupinska ali samostojna

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

Mislím da je večina dela kmalu javno prikazano, toda mnogokrat zgolj na internet strani (ali še bolj pogosto na fb strani) gledališča ali producenta. Mnogo redkeje pa pride do širše publike preko množičnih medijev ali drugače.

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Za mlade ki prvič zaprosajo za status, 3 samostojne ali 5 skupinskih razstav.

Upoštevamo pravice za 5 let.

Objava fotografij v različnih publikacijah, vsaj 10x

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

Ta poklic je ključen za samo gledališko predstavo ali uprizoritveni dogodek, saj brez našega dela ni promocijskega materiala, ki publiko pritegne v teater. Brez dokumentarne fotografije, sama predstava nima vizualnega arhiva. Saj ko predstava preneha igrati, ostane zgolj foto in video dokumentacija.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Težave so pri zahtevanju izjemnosti z nagradami, ki jih ni. Obstajajo druge nagrade za različne zvrsti fotografije. Za nas ne. Izzivi poklica je, da je kljub naši maloštevilčnosti treba vzpodbujati to vejo fotografije in ji dati večjo pomembnost v gledališkem prostoru in širšem fotografskem prostoru.

7. Naziv poklica (do tri besede) in področje

naziv: avtor oz. avtorica stripov (v nadaljevanju *avtor stripov*)

področje: ustvarjanje stripov

Opis del (do 5 povedi)

Za delo avtorja stripov se šteje umetniško ustvarjanje, katerega končni produkt je *strip*.

Ustvarjanje stripa lahko zajema:

- a) idejno zasnovo (pisanje scenarija) in likovno izvedbo
- b) samo likovno izvedbo (na podlagi scenarija drugega avtorja)
- c) zgolj idejno zasnovo oz. pisanje scenarija (na podlagi katerega drug avtor nariše (likovno realizira) strip)

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

- atelje oz. pisarna površine 20m² ali več
- delovna miza
- svinčniki, tuš, risalna peresa, čopiči, radirke, korekturni fluid, papir, ravnila, akvarelne barve, škarje, lepilo, oglje ... (odvisno od preferenc posameznega avtorja stripov)
- računalnik z dostopom do interneta
- optični bralnik (scanner)
- tiskalnik
- svetlobna miza (lightbox)

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje?

Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

Nacionalne nagrade za poklic avtorja stripov ne obstajajo. Verjetnost prejemanja mednarodnih nagrad je nizka, saj je pogojena s prevodi slovenskih stripov v tuje jezike, ti pa so maloštevilni (število v zadnjih letih sicer narašča), poleg tega je konkurenca v mednarodnem okolju zelo visoka.

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

v obliki medijskih kritik: **Stripburger** (izhaja dvakrat letno), **Mladina** (tednik), **Delo** (dnevnik); v slednjih dveh se stripovske kritike pojavljajo redko

v obliki objav: **Stripburger** (izhaja dvakrat letno), **Mladina** (tednik), **Ciciban** (mesečnik), **Pil** (mesečnik)

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

Možne so zdravstvene težave povezane z dolgotrajnim sedenjem (okvare hrbtenice, hemoroidi, bolezni žil ...), saj se poklic večinoma opravlja v tem položaju. Zaradi obremenitev oči pri risanju in delu z računalnikom je možno tudi poslabšanje vida. Tveganje za izgubo naročnikov kot posledico porodniškega dopusta, daljše bolezni ipd. obstaja. Avtor stripov tvega izgubo naročnikov tudi, kadar se dlje časa ukvarja z zahtevnejšim projektom, zaradi

katerega mora odpovedati več manjših (komercialnih) naročil (npr., da eno leto riše daljši strip).

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Razpoložljive možnosti za delo avtorjev stripov so skromne. Naročnikov, ki bi avtorjem nudili reden vir dohodka (komercialne stripovske založbe, periodika s stalno stripovsko rubriko ...) praktično ni. Dejanska naročila za strip prihajajo sporadično in so pogosto **neprimerno** honorirana. Javni razpisi za pridobivanje finančnih sredstev za ustvarjanje stripov ne obstajajo. Morebitna izjema je **delovna štipendija JAK**, za katero lahko *teoretično* kandidira tudi avtor stripov (po nam razpoložljivih podatkih je doslej še noben avtor stripov ni prejel).

Realen obseg del (v petletnem obdobju) za povprečnega pripadnika poklica je **ena samostojna knjižna izdaja²** (stripovski album) **ali** ena ali več objav **krajših stripov**, skupne dolžine najmanj 25 strani, v relevantnih **tiskanih** publikacijah (revije, časopisi, antologije ...). Kot ekvivalent objavi v tiskani publikaciji se šteje tudi **objava na svetovnem spletu**, če komisija oceni, da gre za relevantno (dovolj ugledno, profesionalno) spletno stran (n.pr. www.delo.si, www.stripburger.org ...). V kolikor avtor ustvarja strip, namenjen **izključno** objavi na svetovnem spletu (**internetni strip**), mora skupen obseg, ustvarjen v petih letih, ustrezati najmanj 25 stranem v tiskanem mediju. **Pomembno: Če je strip delo dveh avtorjev, scenarista in risarja, se avtorstvo deli v razmerju 1 : 3 v prid risarja (velja za vse primere, navedene v tem odstavku).**

Za merilo izjemnosti glede na *obseg* stripovske produkcije predlagamo primer *Damijana Stepančiča*, ki je v minulem petletnem obdobju (od začetka 2012. do konca 2016.) izdal štiri stripovske albume (samostojne knjižne publikacije).

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

V določenih primerih bi se lahko delo v nastajanju štelo kot referenčno, četudi še ne bi bilo (v celoti) javno prikazano (izdano). Primer: avtor stripov ustvarja stripovski album (samostojen daljši strip dolžine 50 strani ali več). Predvidoma bo za dokončanje potreboval eno leto. Takšno delo se mu lahko šteje kot referenčno, če lahko dokazuje, na primer, da je za izid dogovorjen z založnikom, da je odlomek že objavil v reviji ali antologiji ipd.

2 Za knjižno izdajo velja tako 'klasična', torej tiskana knjiga, kot elektronska (e-book).

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Predlagamo, naj bodo za mlade avtorje stripov pogoji za pridobitev statusa in pravico do prejemanja socialnih prispevkov nižji kot pri tistih, ki status že uživajo. Predlagamo nekaj kriterijev, na podlagi katerih lahko kandidat pridobi status:

- a) uspešno opravljeno magistrsko delo, ki vključuje praktično izvedbo stripa, na visokošolskem zavodu s področja likovnega izobraževanja (n.pr. ALUO v Ljubljani), ocenjeno z oceno 9 ali višjo **ali**
- b) samostojna knjižna izdaja (stripovski album) v nastajanju, če lahko avtor dokazuje, da je za izid dogovorjen z založnikom **ali**
- c) ena ali več objav krajših stripov (skupne dolžine 15 strani ali več) v tiskanih publikacijah (revije, časopisi, antologije ...) ali na svetovnem spletu **in** pisno priporočilo priznanega izvedenca s področja stripa (avtor stripov, urednik stripovske založbe, stripovski kritik ...)

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

Ustvarjanje stripov je specifična umetniška dejavnost, ki ima mnoge značilnosti likovnega ustvarjanja, hkrati pa terja določeno mero nadarjenosti in razumevanja drugih umetniških področij (npr. literature in filma). Izkušnje kažejo, da se n.pr. nadarjen ilustrator ne bo nujno izkazal tudi pri ustvarjanju stripa. Zato menimo, da je prav, da se strip razvija kot avtonomno področje s pripadajočim specializiranim poklicem, ta pa naj se razvija v smeri, ki bo pripadnikom poklica omogočala čim bolj nemoteno, kontinuirano ukvarjanje s svojo primarno dejavnostjo.

Kakšne so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Specifika tega poklica je zlasti ta, da je povpraševanje po stripovskem delu pri nas skromno. Pomanjkanje (komercialnih) stripovskih naročil, ki so za nameček redko primerno honorirana, avtorji stripov kompenzirajo z delom na drugih področjih, n.pr. ilustraciji, oblikovanju, animaciji ... Tako je delež časa, ki ga (lahko) namenjajo stripovskemu ustvarjanju nižji, kot bi bil, če bi lahko s to dejavnostjo pokrivali tudi večino svojih finančnih potreb. Priporočamo, naj se upošteva ta dejavnik, v kolikor je (morda) videti, da smo realen obseg del na povprečnega pripadnika poklica zastavili nekoliko nizko (točka 7). Hkrati je premalo razširjeno zavedanje,

da je ustvarjanje stripa zahteven in dolgotrajen proces (v tem smislu primeljav n.pr. z ustvarjanjem animiranega filma), kar je tudi eden pglavitnih vzrokov, da so honorarji za to delo občutno preizki.

(7) MEDIJI IN AVDIOVIZUALNA KULTURA

1. Napovedovalec voditelj:

- (radijski napovedovalec, televizijski napovedovalec, voditelj radijskih oddaj, voditelj televizijskih oddaj, voditelj javnih prireditev, interpret besedil)
- avtorsko oblikovanje ali sooblikovanje ter vodenje najmanj 50 javno predvajanih radijskih oddaj in/ali televizijskih oddaj in/ali javnih prireditev.

Predlagamo torej, da se k specifikaciji nosilcev poklica dodata še voditelj javnih prireditev in interpret besedil. Ter da se v osnovni opredelitvi poklica ne omejuje na oddaje in prireditve s področja kulture. Poleg tega pri obsegu dela predlagamo zapis obeh veznikov in/ali. Sprašujemo pa, ker javne prireditve ne spadajo samo v AV, ali bi lahko dodali še uprizoritveno oziroma področje, kamor javne prireditve spadajo?

Naj na tem mestu še enkrat poudarimo, da je nosilno kulturno poslanstvo naših poklicev profesionalna raba slovenščine v javnem prostoru. Prav tako ne gre pozabiti, da je vsako besedilo/scenarij, ki ga napovedovalec voditelj ustvari za vodenje določene javne prireditve, **avtorsko delo**.

In kako delo napovedovalca voditelja prispeva k oživljanju, ohranjanju in promociji slovenske kulture in slovenskega jezika?

- napovedovalci, voditelji - usposobljeni (šolani) govorniki skrbimo za razvoj in ohranjanje slovenskega jezika
- z javnimi nastopi skrbimo in ohranjamo kakovostno raven govornega jezika in kulturo govora
- spodbujamo kakovostno javno in medijsko komunikacijo
- pri nastopanju pred televizijsko kamero ali na odru naša komunikacija presega le interpretativno, vsebinsko in govorno znanje. Potrebna je omika v govornici telesa, obvladovanje odra, giba, kamere.
- voditelji kot kredibilne javne osebe postajajo pozitivni mnenjski voditelji tudi na področju slovenske kulture, kar je bistvenega pomena za stanje duha in javnega mnenja o kulturi na Slovenskem.

Naziv poklica (do tri besede) in področje:

Naziv poklica: Napovedovalec / voditelj.

Področja: AV (avdiovizualno), uprizoritveno, intermedijsko

Opis del (do 5 povedi)

- **Vodenje in napovedovanje v radijskih in televizijskih oddajah ter na javnih prireditvah**
- **Govorna interpretacija besedil v radijskih in televizijskih oddajah, spletnih medijih, zvočnih knjigah, na javnih prireditvah**
- **Avtorstvo ali soavtorstvo povezovalnih besedil za radijske in televizijske oddaje in javne prireditve**

- Avtorstvo ali soavtorstvo scenarijev za radijske in televizijske oddaje in javne prireditve
- napovedovalec / govorec je umetnik, odgovoren za govorni del slišne podobe radijskih in televizijskih oddaj in programov ter javnih prireditev. Delo napovedovalca zajema moderiranje živega radijskega ali televizijskega programa, interpretiranje raznovrstnih besedil, oddaj, radijskih iger, literarnih besedil ipd. bodisi v okviru živega oddajanja bodisi na snemanjih. Napovedovalec hkrati pogosto deluje kot pedagog na področju govora in javnega nastopanja. Kot prepoznaven glas in interpret je pogosto angažiran za vodenje raznovrstnih prireditev in interpretiranje umetniških besedil, kot so pripovedovanje zgodb, javna branja, glasovna interpretacija za umetniška dela itd., glas pa posoja tudi za naracijo ali interpretacijo v igranih in dokumentarnih filmih, animiranih filmih, televizijskih oddajah, zvočnih knjigah, knjigah za slepe ipd.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

- pisarna, studio
- računalnik, telefon, tiskalnik, internet
- raznolika garderoba
- tehnična oprema (mikrofon)
- dlančnik ali napovedovalske kartice (izdelamo jih sami).

Torej vse materialne pogoje, razen tehničnih (mikrofon, studio ...) si moraš kot napovedovalec voditelj priskrbeti sam.

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje?

Za poklic voditelja javnih prireditev in televizijskih oddaj ni nacionalnih nagrad. So le nagrade časnikov (Vikendovi gongi, Viktorji, Žarometi ...).

Za napovedovalce obstajajo stanovske nagrade in interne nagrade za prepoznavanje uspešnih projektov znotraj Javnega zavoda RTV Slovenija.

Stanovske nagrade podeljuje Društvo poklicnih radijskih in televizijskih napovedovalcev Slovenije vsake tri leta: kristalni mikrofon za življenjsko delo oz. delovanje v daljšem obdobju in priznanje Ane Mlakar mlademu obetavnemu napovedovalcu/ki do 35 let. Kandidati za nagrado so predlagani s strani Društva ali zainteresirane javnosti.

Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

Za napovedovalce in voditelje, ki večinoma delujejo v svojem maternem jeziku (kar je bistveno poslanstvo teh poklicev!), je prejemanje mednarodnih nagrad, ki so pogosto povezane s tujim jezikom, zelo malo verjetno. Verjetna edina možnost je dobiti mednarodno nagrado kot del ustvarjalne ekipe nagrajene radijske ali televizijske oddaje.

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

Medijske objave so lahko v obliki intervjujev z napovedovalcem/napovedovalko ali voditeljem / voditeljico, njihova imena se pojavljajo v pisnih novinarskih poročilih o dogodku ali prireditvi, objave voditeljskih imen se pojavljajo na vabilih in napovednikih za prireditve in dogodke. Ocen oz. kritik ni.

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

- **Glas. Že krajši prehlad lahko ogrozi zmožnost dela, kaj šele trajno poslabšanje ali celo izguba, enako velja tudi za vid in sluh.**
- Občasno ali trajno poslabšanje ali celo izguba glasu, vida ali sluha, stres,
- **Eno od tveganj voditeljskega poklica je povezano s stalnimi potmi, torej ogromno ur preživetih za volanom, s poudarkom na tem, da je večina dogodkov v večernih urah, ne glede na vremenske razmere.**
- **Eno od dolgoročnih tveganj je zagotovo stres, ki ga kot javno izpostavljena in zato tudi javno (kritično) ocenjevana oseba doživljaš pri svojem delu. Možen je tudi razvoj psiholoških težav, zaradi osebne izpostavljenosti je možna žrtev javnega blatenja oz. sramotenja, možne so fizične poškodbe osebe ali lastnine.**
- **Starostno tveganje – leta zagotovo vplivajo na izgled voditelja ali voditeljice**
- **Vsaka fizična poškodba pomeni ključno tveganje za opravljanje poklica voditelja, ki je v mnogočem povezan tudi s fizično kondicijo in imidžem voditelja / voditeljice.**
- **Tveganje za voditeljico na porodniškem dopustu je veliko, saj gre pri voditeljskem delu za prireditve, ki ne čakajo, torej morajo najeti nekoga drugega, zato z enkratno zavrnitvijo tvegaš, da boš izgubil posel za vodenje iste prireditve tudi v prihodnje.**

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

- **Z izjemo avdicij za pogodbeno in redno zaposlitev radijskega napovedovalca specifičnih razpisov za poklic radijskega napovedovalca ni, njegovo delo je navadno vezano na sodelovanje s stalno medijsko organizacijo (pogosto so v veljavi konkurenčne klavzule). V smislu javnega nastopanja so razpisna sredstva namenjena predvsem projektom v celoti, torej ne specifično za poklic, naročniki pa so lahko različni, od javnih zavodov do posameznikov.**

Izjemni radijski napovedovalec / govorec letno bodisi 120 ur moderira radijski program bodisi opravi 48 snemalnih ur ter vodi/povezuje dve javni prireditvi oz. enkrat interpretira umetniško besedilo na javnih prireditvah v okviru umetniških projektov ali v avdiovizualnih delih. Nekateri med njimi (pozor! pedagoško delo ni pravilo) so tudi vidni pedagogi ter kot taki letno opravijo najmanj 30 ur pedagoškega dela.

- Tudi za voditeljski poklic ni državnih razpisov. Prav tako večinoma ni razpisanih (državnih) sredstev, ki bi pokrivala prav voditeljski del določene oddaje ali prireditve; navadno gre plačilo iz stroškov namenjenih celotni organizaciji oddaje ali dogodka.
- Naročniki so zelo različni, kljub vsemu pa je nabor naročnikov v kulturno-umetniškem svetu zelo omejen; tudi spričo odsotnosti za to namenjenih sredstev, ki jih omenjamo zgoraj.
- Realen obseg del za povprečnega voditelja ali voditeljico oddaj ali javnih prireditev je od 10 -12 voditeljskih aganžmajev na leto.

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

- Pri napovedovalskem in voditeljskem poklicu ne gre le za fizično vodenje oddaj ali prireditev, ki zahtevajo 100% poznavanje vsebine, popolno koncentracijo več ur skupaj (vključujoče poti, urejanje osebne garderobe, priprave napovedovalskih kartic / ipada, ...) in odlično telesno kondicijo (glas, fizična pripravljenost za kamero, odrsko nastopanje ...); večina voditeljskih poslov zahteva večkratno srečanje z naročnikom (dodatni stroški), vse dogovore voditelji sklepamo sami, kar pomeni, da gre veliko časa tudi za dogovarjanje, usklajevanje (scenarijev, besedil ...), za menedžeriranje lastnega dela, poleg vsega pa večinoma na lastne stroške skrbimo za ustrežajočo garderobo, primernost stylingov in vsega kar sodi zraven k celostni podobi voditelja javne prireditve.
- Pri nastopanju pred televizijsko kamero ali na odru naša komunikacija presega le interpretativno, vsebinsko in govorno znanje. Potrebna je omika v govorici telesa, obvladovanje odra, giba, kamere ... Torej znanje, ki ga pridobivaš skozi leta izkušenj (kilometrine).

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Menimo, da bi mladim, ki šele začenjajo samostojno pot v ustvarjalnih poklicih, morali odobriti plačilo prispevkov, saj v nasprotnem primeru velikokrat sploh nimajo možnosti delovati kot samozaposleni, ker sami ne morejo kriti stroškov. Sposobnost za opravljanje določenega poklica dokazujejo z diplomo, NPKjem oz. drugimi kompetenčnimi listinami in priporočili.

Pri pogojih za pridobitev plačila socialnih prispevkov za mlade bi morali izključiti pogoje, vezane na javno govorno nastopanje, sodelovanje pri umetniških projektih izven matičnih radijskih postaj ter pedagoško delo, saj praviloma za formiranje, dosego dovoljšnje prepoznavnosti oz. kvalificiranost, ki bi omogočali sodelovanje z zunanjimi naročniki oz. pedagoško delo, potrebujejo več kot 3 leta, kar ne predpostavlja njihove izjemnosti. Kriterija za obseg v smislu moderiranja ali interpretacije radijskih besedil bi morala ostati enaka kot za vrhunske radijske napovedovalce.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

- Napovedovalci smo šolani in izkušeni umetniki govornice slovenske besede, za avdiovizualno področje smo konstitutivni ter smo ključnega pomena za kakovostno radijsko in televizijsko oddajanje, vodenje javnih prireditev ali interpretacijo besedil. Z svojim celotnim delom skrbimo za ohranjanje in razvoj visokega nivoja govornice slovenske besede ter dokazujemo, da je slovenščina polno funkcionalen svetovni jezik.
- Spodbujamo kakovostno javno in medijsko komunikacijo in s tem skrbimo za kulturo govora.
- Napovedovalci in voditelji kot kredibilne javne osebe postajajo pozitivni mnenjski voditelji tudi na področju slovenske kulture, kar je bistvenega pomena za stanje duha in javnega mnenja o kulturi na Slovenskem.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica, ki bi jih morala uredba upoštevati?

- Ključno bi bilo, da bi uredba odražala zavedanje, da je poklic radijskega napovedovalca in profesionalnega govornice ogrožen zaradi vesplošnega nižanja standardov, vezanih na rabo slovenskega jezika ter da gre za intelektualno izredno zahtevno delo, ki predvideva ogromno priprav, visoko splošno izobraženost (ki je domač izobraževalni sistem ne more ponuditi), veliko mero samoiniciativnosti, odlično poznavanje slovenskega in tujih jezikov, interpretativne sposobnosti, obvladovanje različnih medijev, formatov oddaj in javnih prireditev ipd., zato je delo zvezno in učinkovito težko opravljati več kot 4 ure naenkrat ter prepogosto. Hkrati se je potrebno zavedati, da izredno omejeno število ljudi pristojnih kakovostno vrednotiti delo radijskega napovedovalca / govornice, predvsem so ti lahko drugi radijski napovedovalci / govornice, slovenisti oz. lingvisti, strokovnjaki za medije, interpretativen segment

delo pa lahko kvalitativno vrednotijo tudi strokovnjaki na področju uprizoritvenih ter avdiovizualnih umetnosti ter drugi umetniki.

- Specifična težava pri poklicu napovedovalca voditelja je, da zaradi finančne omejenosti organizatorjev ta poklic še vedno pogosto ni prepoznan kot nezamenljivi del vsake kakovostno organizirane in uspešno izvedene oddaje, prireditve ali dogodka.
- Napovedovalec oziroma voditelj, ki ni vključen v delo javnega zavoda, je popolnoma odvisen od trga, na katerem nastopa samostojno.
- Voditelj, ki deluje samostojno za sabo torej nima neke organizacije, ki bi ga ščitila, mu urejala posle in vse kar sodi zraven. Ob vsem pa nosi gromozansko odgovornost, ali bo prireditev uspela ali ne – saj je prav voditelj tisti in edini, ki na odru samostojno usmerja dogajanje, a je pri tem hkrati odvisen od dejanj vseh drugih akterjev, ki sodelujejo na prireditvi.
- Voditelj, ki (še) ni javno prepoznavni medijski obraz ima pri pridobivanju poslov, ki so rezervirani za javno prepoznane obraze, velike težave, saj zaradi manjka prepoznavnosti (kljub svoji vrhunskosti) redkeje dobi delo kot tisti, ki so trenutno javno izpostavljeni. Pogoji dela za različne voditelje so torej zelo različni. S prepoznavanjem pomena tega poklica v uredbi, se vse te razlike omilijo do te stopnje, da si voditelj lahko postopoma gradi ime in s tem tudi večjo prepoznavnost, s katero dviga tudi prepoznavnost dogodkov, ki jih vodi.
- Uredba bi morala upoštevati, da gre pri poklicu voditelja velika večina dela in odgovornosti za uspešen nastop na odru in s tem za uspešno prireditev na enem človeku - voditelju, ki pa mora hkrati usklajevati različne profile / osebnosti ustvarjalcev, ki se zvrstijo na odru v nekem kulturnem programu.
- Sleherni voditelj, ki svoje delo opravlja dobro, dviguje kulturo govora in kakovostno raven slovenske izreke, ki je še posebej vprašljiva pri dogodkih komercialne narave, torej v nobenem primeru uredba ne bi smela izločevati dogodkov, ki niso neposredno povezani s kulturnoumetniškem področjem, a vsebujejo kulturni program.

2. Naziv poklica (do tri besede) in področje

Tajnica režije/skript supervizor, področje: filmsko AV ustvarjanje.

Opis del (do 5 povedi)

Tajnica režije/skript supervizor opravlja svoje delo večinoma na setu, vendar se na snemanje pripravlja že v predprodukciji, ko si naredi svojo razdelavo, preštopa scenarij in po dogovoru z režiserjem hodi na bralne vaje z igralci. Pri samem snemanju igranih filmov in drugih igranih avdio vizualnih del je, z vidika kontinuitete,

glavna in odgovorna oseba za »pravilno« posnete sekvence, ki so zapisane v scenariju ali snemalni knjigi: skrbi za pravo os, kontinuiteto maske in kostuma, skrbi za pravilno izgovorjen tekst in dialoge, pazi na morebitne »napake«, si zapisuje spremembe in na splošno pomaga režiserju pri izbiri kadrov, gibanju kamere, tempu igranja, tudi pri kontinuiteti čustev igralcev, saj se film nikoli ne snema linearno po scenariju. Je oseba, ki ima celoten pregled nad tem kaj je bilo že posneto in kaj je potrebno še posneti, vodi pregled dela med časom snemanja in za vsak snemalni dan posebej izdela produkcijsko poročilo, kar služi produkciji za pregled poteka snemalnih dni in ostalih pomembnih informacij.

Je član, ki povezuje režijo in montažo, na filmskem setu namreč piše montažna poročila, ki jih po končanem snemanju odda v montažerju ali asistentu montaže, s pomočjo katerih se film zmontira veliko hitreje, kot brez le-teh.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

- računalnik
- printer
- ura za štopanje
- »pisarna«
- fotoaparati
- skener
- internet
- pisarniški material (papir, kemični svinčniki, flomastri, mape,...)
- naglavna luč (ali sorodno) za nočno snemanje

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje?

Nagrada za poklic tajnica režije/skript supervizorka ne obstaja kot taka, mogoče ji delno pripada z nagrado, ki jo film dobi za režijo ali najboljši film. Društvo slovenskih režiserjev sicer podeljuje nagrado kosobrin za izjemen prispevek k slovenski kinematografiji in tv ustvarjanju za vse neavtorske poklice, vendar ga ni prejela še nobena tajnica režije/skript supervizorka (nagrado kosobrin podeljujejo od leta 2015).

Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

Nagrada ne obstaja.

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

Publikacij kot takih ni, poklic se v kritikah pojavlja zgolj kot del režije, nikoli samostojno. Bolj specifično omenjenega, vendar precej mimobežno, bi ga našli v publikaciji Filmarija. Občasno se kdaj kakšen režiser odloči v intervjujih zahvaliti svojemu sektorju.

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

Tveganja poškodb pri delu so podobna kot pri drugih poklicih filmskih ustvarjalcev znotraj procesa snemanja filma: med snemanjem filma ne moreš zboleti, se poškodovati oziroma kako drugače biti odsoten med delovnim časom, saj je nemogoče najti nekoga drugega na tvoje mesto, celo drugo tajnico režije/skript supervizorja, ki ve, kakšno je to delovno mesto – za to bi namreč potreboval nekaj časa, da usvoji celotno znanje, za katerega si se sam pripravil že mesec pred samim snemanjem, ter na setu videl veliko detailo, ki si jih mogoče nikamor nisi zapisal (tajnice režije/skript supervizorji si veliko stvari zapomnijo). Prav tako v primeru poškodb in bolezni izgubiš dohodek, nimaš nikakršnega nadomestila ali zavarovanja za škodo, ki je bila pri tem narejena, bolniške se ne priznavajo, v primeru porodniškega dopusta je nadomestilo minimalno, prav tako je med snemanjem nerealno pričakovati, da bi lahko starš bil odsoten v primeru bolezni otroka. Ostale poškodbe pri delu nastanejo večinoma zaradi terenskega dela in zaradi neustreznih pogojev – obseg dela je najmanj 12 ur na dan (velika obremenjenost za družinsko življenje), v primeru snemanja v drugem kraju ali državi pa še daljša odsotnost, poškodbe vida zaradi nenehnega gledanja v ekran (monitor, računalnik), za daljši čas pa potencialne bolezni, ki pritičejo službam, kjer se na delovnem mestu veliko sedi. Kar pa se tiče tveganj za opravljanje tega poklica, pa je vsekakor res, da res ni priporočljivo odkloniti dela, ker slabo vpliva na tvoje nadaljnjo kariero in sicer po principu, da se produkcija pokliče nekoga drugega, ki bo potem za njih tudi v prihodnosti opravljal to delo - princip zvestobe določenim produkcijam je velik dejavnik tveganja pri tem poklicu. Predvsem gre pa zato, da se v Sloveniji posname premalo filmov, da bi si katerakoli od tajnic režije sploh lahko privoščila zavrnitev projekta.

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Možnosti za delo so pogojene s tem, koliko povabil s strani filmskih produkcij prejmeš, kar je odvisno od financiranja filmov iz različnih virov. Projekti so različni –

od serij, ki trajajo do cca 6 mesecev, do kratkih filmov ali celovečercev, ki so lahko dolgi do cca 35 dni. Če upoštevamo časovno obdobje, ki ga potrebuješ za pripravo, snemanje in končanje enega projekta gre za obdobje vsaj 3 mesecev, kar pomeni, da če se v Sloveniji v tekočem letu pripravljajo 4 celovečerni igrani filmi, imaš veliko srečo, če lahko oddelaš vsaj dva celovečerca, kar pa je glede plačila tega poklica nujno za posameznikovo preživetje.

Torej, če imaš res dobro leto in uspeš narediti 3 celovečerne filme, kar je skoraj časovno skoraj nemogoče, saj pri tem, moramo upoštevati, da si času snemanja popolno odoten od zasebnega življenja, saj snemalni plan poteka po dvanajst ur na dan, okrog 30 snemalni dni, si mogoče rešil svoj zaslužek, vendar pa pri tem ne uspeš živeti zasebnega življenja. Zato je že zelo uspešen obseg dela, en celovečerni film na leto in dva kratka igrana filma ali ena igrana serija, ki ponavadi traja 6 mesecev.

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

Čas med snemanjem filma in javnim predvajanjem filma je navadno eno leto. Filmi lahko kljub temu, da so zmontirani, čakajo na kak poseben dogodek, npr. na posebne festivale, kjer bodo prvič predvajani – nekateri razpisi za sofinanciranje filma to od produkcije namreč zahtevajo, da film še ni predvajan, da bi film bil sofinanciran, kar lahko to obdobje podaljša za nekaj mesecev. Menimo, da bi se moralo upoštevati tudi filme, ki jih posameznik našteje v prijavi, ki so bili v času pregleda samo javno predvajani ali pa v fazi predprodukcije, prav zaradi razlogov pod točko 8..

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Poklic, ki ga opravlja tajnica režije/skript supervizor je deficitaren poklic in je kljub temu opravljanje te funkcije odvisno od naključij, prav tako pa se v Sloveniji ne posname toliko celovečernih filmov »A kategorije« (financiranih s strani Filmskega Centra in/ali RTV), da bi lahko število tajnic režije/skript supervizorja lahko bilo večje. Ker poklic kot tak še vedno ni priznan s strani države, je najbrž utopično razmišljati o priznavanju poklica asistenta tajnice režije/skript supervizorja, ki bi mladim omogočil potrebno izobrazbo, jim omogočil stik s poklicem in posledično status ter plačilo socialnih prispevkov. Zato ostajajo pravila za mlade, ki si želijo opravljati poklic, takšna kot za vse ostale.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

Poklic tajnice režije, je poklic, ki v načinu Evropske produkcije filma, ne bo nikoli izumrl, saj je navkljub digitalizaciji in vsem možnim pripomočkom, ki jih danes pri snemanju filmov, uporabljamo za lažje delovanje sektorja režije, pa je človeški faktor – znanje in sposobnost skrbeti za kontinuiteto, za dobro izbiro kadrov, za opozarjanje na razne napake, za dobro sodelovanje z režiserjem, za sodelovanje v montaži itd., veliko pomembnejši od tehničnih pomagal, ki lahko nastajanje filma rešujejo že med snemanje ali kasneje v postprodukciji. Je poklic, ki nosi dodano vrednost filmu in se na posreden način prepleta s kreativnostjo sektorja režije v celoti. Tajnica režije je režiserjeva desna roka.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Ena od težav, ki jih vidimo, je v nerazumevanju poklica tajnice režije/skript supervizorja, ker gre za neavtorski poklic, za enega od pomočnikov režiserja in je izjemnost oziroma že splošna uspešnost pri projektu precej neopazna, vendar zelo pomembna.

Druga težava je v tem, da se z nižanjem finančnih sredstev za produkcijo filma, nižajo tudi sredstva za plačila honorajev zaposlenih v filmski stroki, zato se že dogaja, da poklic tajnice režije celo izločijo, da se izognejo prevelikim stroškom. Izziv naših poklicev je v tem, da nikoli ne zmanjka novih zgodb, novih režiserjev in njihovih poetik, novih načinov snemanja, da ne bi našel novih izzivov za učenje in delovanje znotraj tega poklica. Vsi poklici, tudi ti, ki so v ozadju, so pomembni za kvaliteto filmov, ki nastajo.

Filmi oziroma stroka, ki dovoljuje, da nek se poklici opuščajo na račun nižanja stroškov, verjamemo da niža standard in kvaliteto celotnemu avtorskemu prispevku, oziroma v našem primeru filmskemu opusu države.

3. Naziv poklica (do tri besede) in področje SCENSKI SLIKAR, PATINER, REKVIZITER, DEKORATER - KAŠER – SCENSKI KIPAR, VODJA FILMSKE GRADNJE, PIROTEHNIK, FILMSKI OROŽAR,...

Opis del (do 5 povedi)

Scenski slikar je akademski slikar, ki je specializiral scensko poslikavo, risanje storyboardov, mood boardov ali osnutkov večjih scenskih kašerskih posegov. Po scenografovem navodilu soustvarja scenske podobe, pokrajinske gradnje, mestne vizure ali dodelave virtualnih ozadij, scenskih historičnih ali namišljenih nadgradenj objektov na steklu pred kamero ali v postprodukciji. S svojo ekipo poskrbi za načrtovanje in pripravo, izvedbo, ponovitve ter po snemanju vračanje objekta v prvotno stanje.

Patiner je specializirani soboslikar, oblikovalec ali scenski slikar, ki studijskim objektom, kostumom ali opremi objektov, s pomočjo barvanja, brizganja ali druge tehnike, poda videz starosti, obrabljenosti oziroma druge efekte, po scenografu ali kostumografu zamisli. Poznati mora postopke pozlate, flodranja, šabloniranja, obdelave tekstilov, usnja, kovine ter drugih materialov, ki so potrebni pri ustvarjanju filmske stvarnosti ali iluzije. Skrbi za uravnoteženost obdelave tovrstne opreme skozi ves filmski projekt. Opravlja posege tudi na inexistenčnih, eksterierih ter pokrajinskih posnetkih.

Rekviziter zunanji – nabavlja in skrbi za vse kose scenske opreme objektov, pohištvo, drobne rekvizite, polnila in patinerskih elementov, ki ustvarijo življenje v filmskih objektih, po scenografovem in režiserjevem navodilu. Opravlja vse knjigovodstvo in skrbi za finančno sliko te plati projekta. Notranji rekviziter sodeluje pri pripravi, prevzame opremljeni objekt in v njem za časa snemanja, skrbi za pripravo posameznih scen, za kuho, ponovitve, vse spremembe, dopolnitve ali druge postopke, ki so potrebni za nemoteno igro/snemanje na sceni. Skrbi tudi za nekatere efekte, kot dež, dim, snežne scene, veter..., ki so enostavnejše in še ne potrebujejo prisotnosti specialistov za posebne efekte ali pirotehnikov. Oba morata poznati zgodovinska obdobja, stile, časovne posebnosti posameznih obdobji,....

Dekorater – je kašer, scenski slikar/kipar, oblikovalec ali drug profil ustvarjalca, ki skrbi za opremljanje objektov s plastičnimi detajli, štukaturami, draperijami, lestenci,... Je specializiran za izdelavo in predelavo stilnih ali dekorativno zahtevnih interierov, kipov, stebrov, stavbnih elementov... iz posebnih materialov, oziroma filmsko ali scensko primernih polizdelkov, skupaj s poslikavo in obdelavo, do faze, ko dobijo popolnoma realističen izgled.

Vodja filmske gradnje – gradbeni, strojni ali lesni tehnolog – inženir, ki z izkušnjami iz gradnje filmskih objektov, prevzame samostojno, odgovorno delo. Po načrtih scenografa ter v sodelovanju z njim, pripravi in razdeli celoten projekt. Oceni materiale in izvedbo, in organizira izvedbeno ekipo, ki v celoti izvede vse, za projekt potrebne posege, gradnje ter demontažo in odprodajo ostankov. Poda poročilo in zaključni obračun.

Pirotehnik in mojster za posebne efekte, je strokovnjak za filmske efekte s strelnim orožjem, vse vrste pirotehničnih efektov, eksplozij, strelnin, efektov poškodb na objektih, kostumih, igralcih,... Z režiserjem in kaskaderji pripravi plan akcij, pripravi objekt s pirotehnično ali drugo opremo za rušenje, odstrelnine in vstrelnine, eksplozije... ter poskrbi za vaje, izvedbo in ponovitve kadrov. Njegova naloga je vse, kar akcija potrebuje za verodostojnost zgodovinskega ali akcijskega trenutka. Od rušenja celotnih objektov, priprave in rušenja makete, do kostumskih fulminatov na

oblačilih. Poskrbi za dim, meglo, dež, veter ter druge efekte, pri čemer uporablja lastno ali najeto opremo. Pri tem nosi polno odgovornost za varnost igralcev in ostalih udeležencev na filmskem projektu, ki so posredno ali neposredno izpostavljeni naštetim efektom.

Filmski orožar je oseba, ki svoje delo, opremljanje projekta z orožjem, opravlja z vsemi uradnimi pooblastili in v skladu z zakonom. Skrbi za izbor ustreznega orožja in bojne opreme, glede na zgodovinsko obdobje, prostor historičnega dogajanja, režijsko razdelavo in predvidene akcije. V primeru uporabe hladnega ali strelnega orožja, opremi igralce, jih primerno podučí o uporabi, sodeluje pri vajah ter nadzoruje izvedbo kadrov. Sicer skrbi za varnost na snemanju, varno shranjevanje in nadzorovanje orožja skozi celoten projekt.

Oblikovalec filmske maske.

Na podlagi scenarija vizualno približa igralca njegovi vlogi. Skupaj z direktorjem fotografije kreira izgled igralčevega obraza v filmu. Glede na to, da se celovečerni filmi ustvarjajo za predvajanja na filmskem platnu večjih dimenzij in da je v strukturi filma velik, običajno 50 odstoten delež takoimenovanih srednjih in velikih planov obrazov, je odgovornost oblikovalca maske izjemna, zato tega poklica praviloma ne morejo opravljati oblikovalci maske, ki ustvarjajo za TV produkcijo ali gledališče.

- računalnik z dostopom do interneta
- prostor za izdelavo prostetičnih elementov (kiparski atelje) in izdelavo lasuljarskih elementov (lasuljarski atelje)
- Za snemanje na terenu potrebuje prenosno visoko kvalitetno ogledalo z razsvetljavo, dodatno razsvetljavo v obliki reflektorjev. Profesionalni stol za igralca primerne višine. Vso dodatno opremo in orodje za izvedbo, maskirni material.
- Osebni avto z večjim prostorom za prevoz tovora.

Nacionalna nagrada se podeljuje na Festivalu slovenskega filma - Vesna, podeljena je bila tudi nagrada Prešernovega sklada za dosežke na področju filmske maske. Vsaka nagrada za najboljši film v celoti je tudi nagrada za Oblikovalca maske.

Tovrstna strokovna publikacija v Sloveniji ne obstaja, tudi v svetu je zelo malo strokovnih revij s področja filmske maske.

Povprečno, nekje po 20 letih se običajno pojavijo zdravstvene težave zaradi trajne deformacije hrbtenice, ki je nastala kot posledica prisilne drže med delovnim procesom. V primeru daljše bolezni, poškodbe, porodniškega dopusta obstaja seveda velika verjetnost, da se izgubi svoje naročnike, izpade iz trga dela in včasih vrnitev na trg traja precej dolgo. Iz tega razloga Oblikovalke maske običajno ne izkoristijo možnosti do porodniškega dopusta, oziroma ga vsaj skrajšajo na vsega 3-4 mesece.

Angažirani smo lahko izključno s strani produkcije. Možnosti za delo so odvisne od proračuna projekta. Proces dela vključuje priprave na film in snemanje samo. Izjemnost

glede na uspeh je tu težko definirati. Projekti so različno dolgi, zahtevni in obsežni. Vsak nagrajen in opažen film je hkrati nagrada in pohvala za vse soavtorje. Pri kriterijih bi se moralo upoštevati predvsem kompleksnost in zahtevnost posameznega filma, nagrade, ki jih je prejel. Postavljati kriterije zgolj po številu projektov je lahko zavajajoče in krivično.

Priprave na film so bistveni element pri ustvarjanju filma, so ključnega pomena in lahko trajajo tudi več mesecev pred začetkom snemanja. Prevečkrat so premalo plačane oz. sploh niso.

Mladi začenjajo in pridobivajo izkušnje skozi asistence. Mladim, začetnikom v določenem poklicu bi morali prilagoditi kriterije za prvo pridobitev statusa, jih znižati, upoštevati tudi asistence in za te pogoje uvesti zgornjo starostno mejo.

Oblikovanje maske v filmu je samoumevni in nujni elementi v procesu nastajanja filma. Je nosilec vizualne podobe, ki je ključna pri tovrstnem podajanju zgodbe. Zajema specifična, težko pridobljiva znanja. V Sloveniji se ni mogoče izobraziti za ta poklic, tako kot se lahko za ta poklic izobrazi režiser, baletni plesalec, slikar, glasbenik. Edina možnost za izobraževanje je v tujini. Zato je predlagamo, da se poklic Filmski oblikovalec maske uvrsti med deficitarne poklice.

4. Scenograf

Analiza scenarija, vizualni predlogi scenografije, iskanje lokacij, dodelava lokacij, oblikovni in tehnični izris gradnje, izvedba snemanja

Računalnik, internet, avto, pisarna, mobilni telefon, strokovna programska oprema računalnika, filmski studio za izvedbo gradnje, gradbena infrastruktura, kombiji za prevoz rekvizitov, skladišča za rekvizite

Občasno se podeli Vesna za scenografijo.

Med porodniško odsotnostjo izgubila glavnega odjemalca kar je pogosta zgodba zensk iz tega poklica. Zaradi dela na računalniku imam zožan karpalni kanal v zapestju in bom morala na operativni poseg. Poleg tega je veliko poskodb, ki se dogajajo na delu na terenu.

Povprečen obseg dela je 1 celovečerni film na eno do dve leti.

Od treh projektov, ki se jih pripravlja, se realizira samo en. Priprave največkrat niso plačane.

Poklic scenografa definira bistvo vizualnega sporočila filma.

Študij za filmsko scenografijo v Sloveniji ne obstaja.

5. Naziv poklica (do tri besede) in področje

Direktor fotografije / AV področje

Opis del (do 5 povedi)

Branje scenarija, ogled lokacij, pisanje (v sodelovanju z režiserjem) tehnične snemalne knjige, sodelovanje na vizualni podobi skupaj s soavtorji (režiser, scenograf, kostumograf, oblikovalec maske), testi materialov in vizualne podobe v predprodukciji, vizualne barvne korekcije zmontiranega filma

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)?

- v pripravah internet, računalnik, fotoaparati, pisarna

- v času snemanja studio, filmska tehnika

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje?

1 x letno podelitev nacionalne nagrade Vesna na festivalu slovenskega filma, 1 x letno podelitev stanovskih nagrad Združenja filmskih snemalcev Slovenije IRIS v posameznih kategorijah

Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad?

Možnost sodelovanja na mednarodnih festivalih namenjenih direktorjem fotografije. Nekateri splošni filmski festivali podeljujejo tudi nagrade v kategoriji filmska fotografija.

Naštete publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

Ekran (6 x letno)

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

Fizične poškodbe na terenskem delu, izpostavljenost vsem ekstremnim vremenskim pogojem, včasih delo na višini, delo pri prisotnosti elektrike, pri daljših projektih odsotnost od domačega okolja.

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Direktor fotografije lahko posname največ 2 celovečerna filma letno, s tako angažiranostjo ne more snemati nič drugega.

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

V časovnem razmerju so priprave proti izvedbi 3 (priprave): 1 (izvedba)

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Mladi so prisiljeni na začetku pri honorarjih velikokrat zaradi svoje neizkušenosti, nepriznavanja in pritiska producentov popustiti pri pogajanjih za honorar. V začetku deluje pogajanje po sistemu: vzemi ali pusti. Mogoče bi jim zato lahko na začetku avtomatično plačevali socialne prispevke dalšo dobo, torej brez vmesnega podaljševanja.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

Direktorji fotografije so (so)odgovorni za vizualno podobo filma. Brez koncepta (tudi vizualnega) ni dobrega filma.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Neurejenost na področju AV produkcije. Velikokrat se projekt začne pripravljati, potem pa nikoli ne pride do realizacije (tudi zaradi konkretnih objektivnih razlogov).

8. Naziv poklica (do tri besede) in področje

Oblikovalec svetlobe / AV področje

Opis del (do 5 povedi)

Branje scenarija, ogled lokacij, izpolnjevanje nalog (izbor svetlobne tehnike in načinov oblikovanja svetlobe) po navodilih direktorja fotografije za realizacijo vizualne podobe

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)?

- v pripravi internet, računalnik

- v času snemanja studio, svetlobna tehnika

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje?

Jih ni. Je pa vsaka nagrada direktorja fotografije delno tudi nagrada oblikovalcu svetlobe.

Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad?

Jih ni. Je pa vsaka nagrada direktorja fotografije delno tudi nagrada oblikovalcu svetlobe.

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

Ekran (6 x letno)

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

Fizične poškodbe na terenskem delu, izpostavljenost vsem ekstremnim vremenskim pogojem, včasih delo na višini, delo pri prisotnosti elektrike, pri daljših projektih odsotnost od domačega okolja.

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Oblikovalec svetlobe lahko posname največ 3 celovečerne filma letno, s tako angažiranostjo ne more snemati nič drugega.

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

V časovnem razmerju so priprave proti izvedbi 1 (priprave): 1 (izvedba)

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Mladi so prisiljeni na začetku pri honorarjih velikokrat zaradi svoje neizkušenosti, nepriznavanja in pritiska producentov popustiti pri pogajanjih za honorar. V začetku deluje pogajanje po sistemu: vzemi ali pusti. Mogoče bi jim zato lahko na začetku avtomatično plačevali socialne prispevke dalšo dobo, torej brez vmesnega podaljševanja.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

Oblikovalci svetlobe so direktorjem fotografije njihova prvi pomočniki in tako soodgovorni za izražanje s pomočjo svetlobnih atmosfer.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Neurejenost na področju AV produkcije. Velikokrat se projekt začne pripravljati, potem pa nikoli ne pride do realizacije (tudi zaradi konkretnih objektivnih razlogov).

9. Naziv poklica (do tri besede) in področje

Snemalec / AV področje

Opis del (do 5 povedi)

Branje scenarija, ogled lokacij, izpolnjevanje nalog (izbor objektivov, načini premikanja kamere) po navodilih direktorja fotografije za realizacijo vizualne podobe

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)?

- v pripravi internet, računalnik

- v času snemanja studio, filmska tehnika

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje?

Jih ni. Je pa vsaka nagrada direktorja fotografije delno tudi nagrada snemalcu.

Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad?

Jih ni. Je pa vsaka nagrada direktorja fotografije delno tudi nagrada snemalcu.

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

Ekran (6 x letno)

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

Fizične poškodbe na terenskem delu, izpostavljenost vsem ekstremnim vremenskim pogojem, včasih delo na višini, delo pri prisotnosti elektrike, pri daljših projektih odsotnost od domačega okolja.

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Snemalec lahko posname največ 3 celovečerne filma letno, s tako angažiranostjo ne more snemati nič drugega.

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

V časovnem razmerju so priprave proti izvedbi 0,5 (priprave): 1 (izvedba)

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Mladi so prisiljeni na začetku pri honorarjih velikokrat zaradi svoje neizkušeniosti , nepriznavanja in pritiska producentov popustiti pri pogajanjih za honorar. V začetku deluje pogajanje po sistemu: vzemi ali pusti. Mogoče bi jim zato lahko na začetku avtomatično plačevali socialne prispevke dalšo dobo, torej brez vmesnega podaljševanja.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela? Snemalci so direktorjem fotografije njihova prvi pomočniki in tako soodgovorni za izražanje s pomočjo objektivov in premikov kamere.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Neurejenost na področju AV produkcije. Velikokrat se projekt začne pripravljati, potem pa nikoli ne pride do realizacije (tudi zaradi konkretnih objektivnih razlogov).

10. Naziv poklica (do tri besede) in področje

Vodja scenske tehnike / AV področje

Opis del (do 5 povedi)

Branje scenarija, ogled lokacij, izpolnjevanje nalog (izbor scenske tehnike in načinov gibanja kamere) po navodilih direktorja fotografije za realizacijo vizualne podobe.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)?

- v pripravi internet, računalnik

- v času snemanja studio, scenska tehnika

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje?

Jih ni. Je pa vsaka nagrada direktorja fotografije delno tudi nagrada vodji scenske tehnike.

Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad?

Jih ni. Je pa vsaka nagrada direktorja fotografije delno tudi nagrada vodji scenske tehnike.

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

Ekran (6 x letno)

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

Fizične poškodbe na terenskem delu, izpostavljenost vsem ekstremnim vremenskim pogojem, včasih delo na višini, delo pri prisotnosti elektrike, pri daljših projektih odsotnost od domačega okolja.

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Vodja scenske tehnike lahko posname največ 3 celovečerne filma letno, s tako angažiranostjo ne more snemati nič drugega.

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

V časovnem razmerju so priprave proti izvedbi 1 (priprave): 1 (izvedba)

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Mladi so prisiljeni na začetku pri honorarjih velikokrat zaradi svoje neizkušenosti, nepriznavanja in pritiska producentov popustiti pri pogajanjih za honorar. V začetku deluje pogajanje po sistemu: vzemi ali pusti. Mogoče bi jim zato lahko na začetku avtomatično plačevali socialne prispevke dalšo dobo, torej brez vmesnega podaljševanja.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela? Vodje scenske tehnike so direktorjem fotografije njihova prvi pomočniki in tako soodgovorni za izražanje s pomočjo gibanja kamere.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Neurejenost na področju AV produkcije. Velikokrat se projekt začne pripravljati, potem pa nikoli ne pride do realizacije (tudi zaradi konkretnih objektivnih razlogov).

11. Naziv poklica (do tri besede) in področje

Prevajalec AV-del v slovenski jezik in iz slovenskega jezika v tuj jezik

Opis del (do 5 povedi)

Prevajanje celovečernih, dokumentarnih, kratkih in animiranih filmov v slovenski ali v tuje jezike – priprava in kodiranje podnapisov ali priprava besedila za sinhronizacijo. Izvirnik je AV-delo, v pomoč pri prevajanju je dialoglista, končni izdelek pa je podnaslovni prevod ali prevod za sinhronizacijo. Prevajalec AV-del mora poznati pravila in zakonitosti medija, za katerega prevaja.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)?

(naštejte v alinejah)

- **pisarna (delovni prostor)**
- **računalnik**
- **internet**
- **(draga) programska oprema (programi za podnaslavljanje)**
- **literatura, slovarji, leksikoni...**

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje? Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

Nagrada Brede Lipovšek za življenjsko delo ter žanrske nagrade, ki jih podeljuje DSFTP. Nagrado za življenjsko delo je mogoče prejeti enkrat v življenju, žanrske nagrade se podeljujejo vsako leto. Do sedaj so jih vsi nagrajenci prejeli enkrat. Ni verjetno, da bi prevajalci nagrade prejeli vsakih pet let, zato je besedilo uredbe ustrezno, ker poleg nagrad ali namesto njih upošteva tudi priporočila stanovskih društev ali stroke. Mednarodnih nagrad ni.

Naštejte publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

Mediji (STA; MMC RTVSLO, TV Slovenija, Dnevnik, Delo) o delu prevajalcev AV-vsebin skoraj izključno poročajo le ob vsakoletni podelitvi nagrad, medijskih kritik prevodnih del pa ni.

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

Najpogostejše zdravstvene težave nastajajo zaradi dela v prisilni drži (težave s hrbtenico, karpalni sindrom, prekomerna telesna teža zaradi sedečega dela), pomanjkanja gibanja, preobremenjenosti z delom in podaljševanja delovnega časa zaradi prenizkega vrednotenja opravljenega dela. Pogosto je tudi slabšanje vida zaradi dolgotrajnega gledanja v zaslon. Izguba naročnikov v času daljše bolezni ali porodniškega dopusta je pogosta. Zaradi osamljenosti pri delu obstaja velika nevarnost potrtosti in depresij, zlasti v povezavi z negotovostjo in zaskrbljenostjo. Zaradi izčrpavanja z delom in premalo prostega časa je tudi velika nevarnost izgorelosti.

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Delo je preslabo ovrednoteno. Nelojalna konkurenca študentov in tistih, ki so pripravljene sprejemati popoldansko delo za tarife, ki ne omogočajo preživetja, spravlja samozaposlene v veliko stisko, ker naročniki zadnjih deset let ves čas pritiskajo nanje in jim znižujejo tarife. Realen obseg del je po evropskih normativih (AVTE http://avteurope.eu/en_GB/know-your-rights/wannabe/) dva celovečerna filma na mesec, zato je trenutno določen obsega 60 AV-del v petih letih sprejemljiv pod pogojem, da se za primere dolgotrajnejših bolezni normativ ustrezno zmanjša v sorazmerju s časom bolezni.

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano? – **N/A**

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Mladi ustvarjalec bi se moral izkazati s polletnim ali največ enoletnim obsegom del, v sorazmerju a predvidenim obsegom za posamezni poklic v petletnem obdobju. Če za prevajalce AV-del za petletno obdobje po novi uredbi velja prevod 60 AV-del, bi se moral mladi ustvarjalec izkazati z desetino ali največ petino tega obsega, saj ne moremo pričakovati, da bo najprej pet let dejavno ustvarjal brez statusa in šele nato dobil status. Poleg tega bi morali upoštevati tudi priporočila stroke.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

Razvoj poklica je pomemben za ohranjanje pismenosti in jezikovne kulture Slovencev, saj so za velik del odraslega prebivalstva podnapisi še edina pisana slovenska beseda, ki jo berejo.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Prevajalci AV-del so skoraj izključno samozaposleni v kulturi (nekateri imajo SP). Težave so, ker zaradi nereguliranosti poklica situacijo na trgu izkrivljajo študenti in nekvalificirani izvajalci, ki drastično nižajo kakovost in tarife ter uničujoče vplivajo na preživetvene možnosti samozaposlenih.

(7) KULTURNA DEDIŠČINA

1. Naziv poklica (do tri besede) in področje

Restavrator konservator - restavriranje stenskega slikarstva in godal

Opis del (do 5 povedi)

Na področju restavriranja stenskega slikarstva sodelujem kot zunanja sodelavka na projektih, ki so vodeni s strani ZVKDS Restavratorskega centra. V obdobju med omenjenimi projekti delujem na področju restavriranja godal.

Kakšni so materialni pogoji, potrebni za delo (internet, pisarna, računalnik, studio, vadbeni prostori itn.)? (naštejte v alinejah)

Pri restavriranju stenskega slikarstva so pogoji vezani na objekt, ki je nosilec fresk. Pri organizaciji delovišča sodeluje več strokovnjakov (Tehnična ekipa ZVKDS RC, strokovnjak iz varstva pri delu, električar, področni konservator, ekipa restvratorjev...).

Pogoji so naslednji:

- delovni odri, ki ustrezajo vsem predpisom varstva pri delu (delo na višini),
- grelna telesa (temperatura ne sme biti blizu ali pod lediščem),
- primerna osvetlitev,

poskrbljeno mora biti za varnost delavcev (zaščitna oblačila, očala, maske, naprava za odsesevanje strupenih hlapov,...),
orodje in delovni stroji,
fotografski aparat in računalnik za vodenje dokumentacije,
organiziran prevoz do objekta, ali organizirano prenočevanje v bližini objekta.

Kakšne nacionalne nagrade obstajajo za ta poklic, kako pogosto se jih podeljuje?

Kakšna je verjetnost in pogostost prejemanja mednarodnih nagrad? (do pet povedi)

- Nagrada Mirka Šubica. Nagrado Mirka Šubica podeljujejo vsako leto, običajno jih dobijo vodje projektov. Zunanji sodelavci niti nismo vedno povabljeni na dogodek, kaj šele, da bi imeli kaj koristi od nje. Izjemoma se zgodi, da podelijo nagrado celotni ekipi restavradorjev, kako je pri uveljavljanju te nagrade pa ne vem.

- podelitev častnega članstva Društva restavradorjev Slovenije.

Naštete publikacije (in kako pogosto izhajajo), v katerih se poklic pojavlja v obliki medijskih kritik oziroma objav? (do pet povedi)

- Varstvo spomenikov,
- Vestnik,
- Kulturni in naravni spomeniki Slovenije,
- o naših projektih pišejo tudi lokalni časopisi kraja, v katerem se nepremičnina nahaja,
- ...

Kakšna so tveganja poklica (poškodbe pri delu, ostale bolezni, izguba kontaktov in naročnikov med porodniškim dopustom itn.)? (do pet povedi)

- Poškodbe pri delu, poklicne bolezni,

- dolgoročne zdravstvene težave zaradi dela v neprimernih položajih, dela na mrazu in vlagi, vsakdanjem stiku z različnimi strupenimi kemičnimi sredstvi,

- v mojem primeru: izguba pravice do plačila prispevkov zaradi treh zaporednih porodniških staležev. Socialno varstvo je sicer izrazito slabo, možnost zaposlitve pa je praktično enaka nič. Sicer o težavah obširno pišem pod naslednjimi točkami.

Kakšne so razpoložljive možnosti za delo (razpisi, sredstva, naročniki). Kakšen je realen obseg del za povprečnega pripadnika poklica in kako bi definirali izjemnost glede na obseg? (primer: koliko filmov, knjig, razstav itn.)

Za naziv konservator restavrador kriteriji za izjemnost predvidevajo: strokovne nagrade, mentorsko in drugo pedagoško delo; odzivi strokovne javnosti (odmevnost izvedbe/opravljenega dela - referenčne medijske objave, npr. publicistične ocene, strokovne kritike...) ali priporočila stanovskih društev, objave.

Potrebe po delavcih so (odvisno od sredstev, ampak načeloma) relativno velike vendar zgolj v toplem delu leta. Glavni problem na našem področju je, da je na Oddelku za stensko slikarstvo ZVKDS RC zaposlenih le peščica restavradorjev, ki prevzemajo vodenje projektov. Za izvedbo posameznega projekta je potrebnih dodatnih 4 do 10 delavcev, izobraženih restavradorjev. Teh pa Restavrdatorski center „ne more“ zaposliti niti za določeno obdobje. Tako nas situacija sili v prekarne oblike zaposlitve. Zato je za takega delavca pravica do plačila prispevkov izjemno dobrodošla, tisti ki te pravice nimajo, živijo blizu praga revščine. Poleg ničnih možnosti za zaposlitev smo zunanji sodelavci še dodatno penalizirani, saj „smetano“ projekta pobere le vodja. On je medijsko izpostavljen, dobi priznanja in nagrade, objavi poročilo v strokovni reviji. Vodja projekta je kot rečeno že zaposlen za nedoločen čas in nabira točke le za napredovanje v višje plačilne razrede, zunanjim sodelavcem pa nam je močno omejena možnost nabiranja točk za eventualno pridobitev/podaljšanje pravice do plačila prispevkov.

Restavrdatorski center na tak način vodi vse projekte restavriranja stenskega slikarstva, kako pa je na drugih oddelkih, pa ne vem.

Na kakšen način bi se moralo pri poklicu upoštevati razmerje med delom v nastanku in delom, ki je javno prikazano?

Ne vem, kako bi se to kazalo pri našem delu, ne znam odgovoriti.

Bi pa na tem mestu opozorila na nekaj drugega. Zdi se, da je za pridobitev pravice do plačila prispevkov veliko bolj dobičkonosno, če samozaposleni restavrira medijsko odmevne projekte. Sama se rada udeležujem tudi projektov, o katerih govori le kakšen lokalni časopis, ampak naše delo mora biti tudi tukaj povsem enako kvalitetno in odgovorno, kot pri restavriranju bolj odmevnih umetnin.

K temu nas tudi veže restavrdatorski kodeks.

Kako bi pogoje za pridobitev plačila socialnih prispevkov prilagodili za mlade pri svojem poklicu (bodite konkretni pri obsegu, vrsti dela, predstavljanja itn.)?

Za vse samozaposlene restavrdatorje bi pri kriterijih spremenila naslednje:

- *odmevnost izvedbe, medijske objave in publicistične ocene...* Temu bi odvzela poudarek in bi dala večjo težo na mnenja in priporočila stroke. Ker v resnici se še marsikateri kulturnik ne zaveda bogastva in vrednosti npr. gotskih fresk, ki krasijo marsikatero podeželjsko cerkvico; kako naj računamo na ostale medije, da bodo projekt medijsko umestili na zasluženno mesto.
- Zaradi položaja samozaposlenih restavrdatorjev fresk, ki sem ga opisala zgoraj, bi se mi zdelo smiselno vrniti poklic med deficitarne poklice. Kulturna dediščina na Slovenskem nas potrebuje, zato bi morali biti kriteriji bolj poenostavljeni.

- Menim, da bi bilo za mlade, ki začenjajo kariero, potrebno kriterije za pridobitev pravice postaviti precej široko, morda celo do te mere, da bi bili do pravice do plačila prispevkov upravičeni vsi mladi po opravljenem strokovnem izpitu.

Opišite (v petih povedih), zakaj je ta poklic ključen za razvoj področja in zaključenega dela?

Slovenija ima izjemno bogato kulturno dediščino na področju stenskega slikarstva, kar priznavajo tudi ugledni tuji strokovnjaki. Restavradorji to dediščino ohranjamo „živo“ še za prihodnje rodove, ki jo bodo morda znali ceniti bolje kot mi.

Kakšna so specifične težave in izzivi poklica ki bi jih morala uredba upoštevati?

Delo je zaradi okoljskih dejavnikov (temperatura, vlaga) možno zgolj v topli polovici leta. Poleg že omenjenega obstaja v uredbi še ena velika pomanjkljivost, zaradi katere sem letos izgubila pravico do plačila prispevkov.

Zakon ureja mirovanje pravice do pl. p., ureja pa tudi kriterije za pridobitev pravice. Ne povezuje pa teh dveh členov, konkretno kako se upoštevajo kriteriji v primeru mirovanja pravice: ali se štejejo zgolj zadnja tri koledarska leta, ali zadnja tri „aktivna“ leta.